

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felelős szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Kiadja:

Égész évre 28 k. (14), 1/2 évre 14 k. (7), 1/4 évre
7 k. (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Alkuvás.

Budapest, szeptember 5.

(v.) Már megint alkuszunk a kiegyezés körül keservesen izzadó miniszterek. Mi bizonyosabb tehát, mint az, hogy megindul újra mindkét partján a Lajtának a találgatás, a jövődőlés, no meg a ráfogás. Pedig kár a sajtónak az effélére időt és fáradságot vesztegetnie. A publikumot, legalább ezt a mi magyar közönségünket, nem lehet semmiféle igazított túrelmetlenségbe kegetni. Igaz, hogy nagyon elnyulnak a tárgyalások, maholnap már összeül nálunk is, Ausztriában is a parlament s mégis akárhányszor veszi fel a két kormány újra az alkudozások fonalát, mindmegannyiszor marad még elintézetlen differencia elég. De azért a közvélemény még sem túrelmetlenkedik, amire egyébként jó oka is legyen. A hosszú alkudozás arról tanuskodik, hogy kormányunk szilárdul áll a nemzet igazai és érdekei mellett, körmészakadtaig véd meg minden pozíciót s nem tágit a mellől, amit az országra nézve hasznosnak és fontosnak tart. A hosszú *alkuvás* azt mutatja, hogy nincs *elalkuvás*. Inkább akkor lenne helye az aggodásnak, ha gyorsan és könnyen jött volna létre a megegyezés; mert nagyon valószínű, hogy amit hamar csináltak, azt elhamarkodva csinálták meg. Így hát hiába fujják kormányunk nyílt és titkos ellenségei a kigyókövet, bizalmatlanságot a közvéleménybe nem sikerül plántálniok.

A magyar érdek szempontjából igazán nincs is miért sietni a megegyezéssel. Fenyegető terminusok nincsenek. A német tarifa elkészülte előtt a külföldi államok egymás közt és velünk amugy sem kezdhetnek a szerződéses tárgyalásokba. A német tarifa pedig jó lesz, ha mához egy esztendőre elkészül. Európa tehát nem kocog a portánkon, sőt tán örül is, hogy mi nem sürgetjük

a megújítandó vámszerződésnek dolgát. Ellenben nekünk magunknak kézzelfogható érdeünk, hogy Ausztriával folyó tárgyalásaink közben is szemmel kísérjük lehetőleg a német vámpolitika fejlődéseit. Mert az Ausztria iparának nyújtandó vámvédelem mértéke attól függ, milyen mértékben sújtja majd Németország a magyar mezőgazdaság terményeit. Megmondtuk már több ízben, hogy nem gyors kiegyezés kell nekünk, hanem jó kiegyezés. Csak hadd alkudjék hát a magyar kormány addig az időhatárig, amelyet a törvény megenged. Mennél hosszabbra nyulnak a tárgyalások Ausztriával, annál erősebb gyökeret ver közvéleményünkben az a remény, hogy a megegyezés életbevágó érdekeinknek sérelme nélkül fog létrejönni.

A magyar közönség magatartását a kiegyezés dolgában a méltóságos türelem jellemzi. Tul a Lajtán bezzeg unos-untalan félreverik a harangot. Ujságok és testületek indíkrét közlésekkel riasztgatnak, amelyek forrása egyedül az alkudozások részleteibe beavatott osztrák kormány lehet. Jól tette a magyar kabinet, hogy Koeberékert erre a térre nem követte. Folyamatban lévő szerződéses tárgyalásokról nem illik s a cél kockáztatása nélkül nem is lehet részletközléseket tenni. Angliában, amelynek parlamentarizmusa pedig még mindig minaszzerű, az ellenzék ilyen természetű ügyekről rendszerint soha sem tesz kérdést s ha mégis megteszi, a kormány minden megokolás nélkül megtagadja a feleletet. Annál furcsább, hogy Ausztriában lépten-nyomon fel-felbukkan egy-egy indíkréción, amely elferdítve s az összefüggésből kiragadva kiotyogja a folyó tárgyalások valamely részletét. Pedig Koeber ur bürokrata ember, akinek a nyilvánosság nem eleme s akiről tehát már multjánál fogva is azt kellene feltenni, hogy még ott is titkolódzik, ahol bizvást beszélhetne. Lám

a magyar kormány a parlament talajából sarjadzott, egész működése a nyilvánosság ellenőrzése mellett történik, cselekvéseinek publicitása szinte természetes és szükségszerű — s a folyó alkudozásokról még sem jelent meg egyetlen indíkréción sem a magyar sajtó hasábjain. Ez mindenesetre a magyar kormányterfiak jobb izlésére és nagyobb állampolgári érettségére vall. Ők nem pályáznak a mesterségesen felheccelt közvélemény riadalmára, gyártott izgalmaiktól nem várnak s nem kérnek támogatást, hanem megteszik lojálisan és tapintatosan kötelességüket a nélkül, hogy valamely részletkérdésben elért vívmányukkal elhencegnének, vagy valamely álláspontjukat illetéktelen tényezők latbavetésével akarnak erősíteni. Felelősségük tudatában, legjobb tudásuk szerint keresik a megegyezést s a nyilvánosságnak jogait akkor hagyják majd érvényesülni, amikorára az egész munkálat elkészül s a nemzet közbirálata alá lesz bocsátható.

Mi tehát várunk. Sem türelmünk, sem bizalmunk nincs fogytán. Ha az ellenzék itt-ott aggódik, ezen nincs mit csodálkozni; elvégre neki a bizalmatlanság a kenyere. De ha a szabadelvűpárt agrárius kuckójából minduntalan felröppen egy-egy kis denunciació, hogy a kormány most ezt, majd meg amaz etette el, ezen már méltán csodálkozhatunk. A többségnek a kormányhoz való viszonya a *politikai bizalom alapján* nyugszik. Aki a többséghez tartozik, annak nem lehet tehát a kormányról eleve feltenni, hogy Ausztriával szemben feladja az ország létérdekeit. Az agrárius sajtó mégis kürtölteti, hogy a kormány feláldozta az állatfalgalom szabadságát, szőszegés árán is fenntartja az olasz borvám-klauzulát, az osztrák iparnak ellenszolgáltatás nélkül odaajándékozza a nyersanyag-vámokat s a jó Isten tudja még miféle cifra rémhireket. Ezzel szemben a mi

TÁRCA

A gyűrű.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta: Goda Géza.

Azt hiszem, hogy azokban a kis virágkereskedésekben, amelyekben olyan nagy tisztaság van és olyan szép, nagyszemű leányok sűrűnek forognak a fehérre mázolt asztalok körül, sok szomorú történet esik meg. A virágok könnyen bűnbé ejtik az embereket s ahol onnyi részegítő illat kavargó a levegőben, mint ezekben a kis boltokban, könnyen leszédűnek az ártatlanság magaslatairól. Tudok egy ilyen történetet s amióta hallottam, mindig sajnálom ezeket a fiatal, fehérkötényes, szép leányokat, akik a virágok mérges illatától hálnak meg. A történetet egy ismerősöm beszélte el s így szól:

— Ebbe a boltba, ahol mindennap veszem a kötelező fehér szegfűmet, két évvel ezelőtt egy sápadt arcú, kékszemű leánykát hoztak. Nem volt szép, de arcán a szelídlelkű leányok lágy vonásai voltak s ha nagy kék szemével rám nézett, mindig azt gondoltam, hogy valami titkos panaszát szeretné megsugni. Azt hiszem, evel a panaszos titokkal jött már a világra s félénksége, egyszerűsége mind azt sejtette velem, hogy az élet keresztlől fog gázolni rajta. Bizonyos, hogy ő maga is sejtette ezt s mint minden éhietetlen teremtes, ő is csak szomorú volt. A szomorú embereket mindig eltiporják, pedig ezek érnek legtöbbet. A szomorúság szomszédja a jószágnek.

És ezt a szomorú jó gyermeket alaposan el-

tiporják. Az ő sorsából tudom, hogy a jókért milyen kis értéket adnak az emberek.

Ha jól emlékezem, Borecsának szőlította a leánykát az üzlet tulajdonosnője, ez a szép, életrelvő asszony, aki mindig vidám és mindig kacér. Soha életemben nem láttam két ilyen ellenkező természetű embert egy helyen. Az asszony a ravasz, kitanult, koncesó nők mintaképe. Tud mosolyogni ok nélkül és sirni ok nélkül. Erü, hogy az életben mindig azok maradnak alul, akik őszintén el tudnak érzékenyüdni. Valamikor a szinpadon volt, ő maga mondta nekem, hogy ott nem alakoskodott annyit öt év alatt, mint az üzletében egy óra alatt.

Nem szeretem ugyan a hasonlatokat, mert legtöbbször megtevesztik az embereket, de azt kell mondanom, hogy ez a két teremtes egymás mellett olyan volt, mint egy szépen kinyílt sárga róza s egy nagyon szerény, édes, bánatos kis virág.

A sárga, kinyílt rózsáért egy öreg ur törte magát, aki mindig kínos eleganciával öltözött, a félnapot a boltban töltötte, a piros bársony plüss karosszékot odatolta az asztalhoz s a világ legegyszerűbb hangján ejtette ki ezt a két szót: Kis édes! Az ő szájából úgy hangzott ez a két szó, mintha valami disznóságot mondott volna. Később megtudtam, hogy van felesége, négy nagy leánya s bérháza a köruton. Az asszony tudott vele banni s ugylátszik hamarosan fölismerte benne azt az embert, akit az évek kiéhezettek a szerelemre. Legalább én mindig azt hiszem, hogy az a sok drága gyűrű, mely az asszony kezén csillogott, ennek a vén embernek az ajándéka volt.

— Virágot és ékszeret kell adni az asszonyoknak — oktatótt egyszer az öreg. Az asszonyok

gyermek s a gyermekeknek csecsebecse kell. Egy gyűrű mindig többet ér nekik, mint a szerelem, mert egy gyűrűért mindig készek a szerelemre.

— On — mondtam neki, — a csecsebecsét adja a gyűrűben? Nem gondolja, hogy ez az asszony csak az értéket nézi benne?

— Az értéket? Nem értenek ezek az értékekhez! A dolgok formája a fődolog náluk. Egy olcsó, hafatorinos gyűrűt vettem neki a minap s mondatom önnek, nagyon szeretetreméltó volt hozzám.

Borecsa azt hiszem irigykedve nézte azt a sok ékszeret, melylyel ez a nagy, erős asszony díszítette magát. Egyébiránt tartozom vele, hogy ekkor Borecsának már egy fiatal mérnök udvarolt. Rosszszemű fiu volt, de jól öltözött s csakhamar észrevettem, hogy bizonyos arroganciával versenyez az öreg ural. Néhányszor fűrkészve néztem a leányt. Nagy kék szeméi tiszták voltak s a szomorúság, mely bennük gubbasztott, még mindig megvolt. Akkor sokszor gondoltam arra, hogy várok, míg a veszedelem éretté teszi a jogomat arra, hogy közelbeljtek, de aztán beláttam, hogy minden ember a maga bőrét viszi a vásárra s hallgattam.

Egy napon Borecsa mosolyogva nézett rám. Amint a szegfűt a kabátomra tűzte, önkéntlenül kis, fehér ujjára esett a tekintetem. Egy gyűrűt láttam rajta.

— Szép gyűrűje van — mondtam.

A lány lehajította a fejét, de tüstént rám nézett újra. Azt hiszem, ez volt az első asszonyos ravaszság és csálás, melyet elkövetett. Bátoran, sőt érletetett bátorsággal nézett rám s azt mondta:

— Ugy-e?

vélekedésünk az, hogy a politikai bizalom alapján eleve bizalmatlankodni abszurd dolog. Ócsárolni a kiegyezést mindenki ráér akkor, ha ismeri a kiegyezést. Akkor aki nincs a kormány munkájával megelégedve, természetesen otthagya a többséget s ellene szavaz. De mindaddig, amíg a kiegyezés tartalma ismeretlen, a többség kötelességében ráfogásokkal csinálni hangulatot a kormány kiegyezési politikája ellen, enyhén szólva, izléstelen foglalkozás.

BELFÖLD

Az egyik döntő ok. Egyes újságok különös kedvteliséssel keresik a diákkongresszus elmaradásának titkos okait. Ugy vélik, hogy helyes nyomon járnak, mikor a kormányt és a diákokat a leghazafiatlanabb váddal illetik: hogy a Kossuth-ünnep miatt kellett volna a kongresszusnak elmaradnia. Hát hogy hazafias magyar újságoknak hogyan telhetik kedve ilyen inszINUÁCIÓBAN, egyszerűen megfoghatatlan. Meg kell azonban mondanunk, hogy a titkos okokat rossz helyen keresik. Ha kivánséiak: az egyik döntő okot megmondhatjuk. Kiderült ugyanis, hogy a Budapestre szándékozó olasz irredentista diákok azokkal a szabadjegyekkel, melyeket nekik a magyar kormány bocsájtott volna rendelkezésükre, egyenesen le akartak utazni a román diákokkal Bukarestbe, ahol a latin egység mellett bizonyára nem a magyarság dicséretével tündettek volna. Ez az egyik döntő ok. Ha kell, többel is szolgálhatunk. De arra, hogy a vádaskodó újságok kedvtelésének perverzítése kitűnjék, talán ez az egy ok is elegendő.

A kiegyezési tárgyalások. Budapestben ma vették fel újra a kiegyezési tárgyalások tónálát. E tanácskozáson elő Bácsban, mint nekünk jelentik, nem valami vérmes várakozásokkal tekintenek. Azt legalább is valószínűnek tartják, hogy a budapesti tárgyalások még nem fogják végleges megállapodásra vezetni. De nem tartják kizártnak azt sem, hogy a tárgyalások meddővé maradnak. Ez a bécsi politikuskok hangulata.

A Budapesti Tudósító a mai tanácskozásról a következőket jelenti: Ma délelőtt kilenc órakor a magyar miniszterelnökségi palotában újra fölvetették a gazdasági kiegyezés és az autonóm vámtarifája ügyében a közös miniszteri tanácskozásokat, amelyek valószínűleg az egész napot lefoglalják. Részt vesznek bennük: Széll Kálmán és dr. Koerber miniszterelnökök, Lukács László és Lovag Böhm-Bawerk pénzügyminiszterek, Darányi Ignác és báró Giovanelli kereskedelem-

ügyi miniszterek. A szakelődök közül magyar részről ezutal is báró Andrássy István, Bíró Tamás és Otylyk Iván miniszteri tanácsosok, osztrák részről dr. Stibral osztályfőnök, dr. Roessler miniszteri tanácsos és Gerstendorfer osztálytanácsos, valamint dr. Leidl miniszteri titkár voltak. A magyar pénzügyi minisztériumban ugyanekkor dr. Meyer osztályfőnök és Gruber, Spitzmüller és Fischl miniszteri tanácsosok értekeznek Toepke Alfréd államtitkarral és Popovics Sándor miniszteri tanácsossal.

A Bud. Tud. esti kiadása a következők között közli: A közös miniszteri tanácskozásokat a miniszterelnökségi palotában ma reggel 9 órától a késő esti órákig folytatták, a nélkül, hogy a tárgyalások befejezhetők lettek volna és így holnap délelőtt folytatni kell a tanácskozást. Az autonóm vámtarifája egyes tételeit mind a két részről a legbehatóbban megbirálják, ami a még hátralevő anyag nagy terjedelme mellett a tárgyalások menetét lassítja.

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A miniszteri tanácskozások a gazdasági kiegyezés és az autonóm vámtarifája tárgyában délelőtt 9 órától 1 óráig és délután 3 órától késő estig tartottak. A tanácskozásokon az autonóm vámtarifának minden egyes tételét behatárolták és a legnagyobb részletességgel megvitaták. A közvélemény, amely e sok nehézségekkel járó tárgyalások menetét a legnagyobb figyelemmel kíséri, bizonyára tisztában van azzal, hogy az a több ízben hangoztatott ráfogás, mintha taktikai okok is hozzájárulnának a tárgyalások elnyújtásához, csak nagy tájékozatlanságból eredhet, úgy hogy nem is érdemes az ilyen célnozat vádakkal bővebben foglalkozni. A tanácskozást holnap folytatják.

A bán otthon. A statárium nyomában megjött a rend és Zágábban ma már minden eszöndes. A mai táviratok a bán hazaérkezéséről s intézkedéseiről számolnak be. Mintha bizonyos meglepetésszerű volt volna ezekben a beszámolóokban. Erdekesebb, hogy a Fester Lloyd mai esti lapja, midőn azt a reményeséget hangoztatja, hogy gróf Khuen-Héderváry rendet fog csinálni, maga is konstatálja, hogy a zágábi zavargások nem fajulhattak volna úgy el, ha súlyos mulasztás nem történt volna, mely fölött egyszerűen napirendre térni nem lehet.

A mai nap táviratai egyébként a következők:

Zágráb, szeptember 5.

A hatóság távirati kérésére ma reggel négy órakor egy zászlóalj gyalogság indult el Száva-Bródra, a honnan zavargást jelentenek. A bán megérkezése után a polgármestert és a belügyi osztályfőnököt a helyszínről tanácskoztak velük. Ma Petrinjából egy zászlóalj gyalogság érkezett ide. A rendőrség foglászva zsulfova van s az ott levő emberek egy részét a törvényszéki börtönbe kellett szállítani. A magyar államvasuti hivatalnokok szabadjegyet kaptak, hogy mihelyt a mozgalmat a magyarok ellen fordul, Zágárból elutazhassanak.

— Nagyon szép. Vette?
— Nem. Kaptam.
— S ha nem veszi tolakodásnak: kitől kapta?
— A mérnökötől.

Egy pillanattig egymásra néztünk. Kitalálta, hogy mindent tudok s zavartan bábált a kőtényével. Aztán, hogy elrejtse zavarát, nevetett s gyermekes egyszerűséggel mondta:

— A nagyságának éppen ilyen van. Ő mondta, hogy ez a legdivatosabb facon s hogy drága.
— Hogy?
— A nagyságát szakasztott ilyen s ötven forintért vette a gróf.
— Ezt a nagysága mondta? Vagy a gróf?
— Az.
— Es maga hiszi?
— Oh, a nagysága ért az ékszerkezhez. A színháznál volt.

Mosolyogtam s aztán közelebb hajolva a leányhoz, a szemébe néztem.

— Szereti azt a mérnököt?
— Persze, hogy szeretem.
— Es ő is?
— Persze, hogy ő is.
— S ez az eljegyzési gyűrű vagy...?

Borosa nem tagadt semmit. Elmondta, hogy ő maga kérte meg a mérnököt, hogy éppen ilyen gyűrűt hozzon neki s hogy amugy is szeretete, de amióta ezt a gyűrűt adta neki, azóta nem tud élni nélküle s így együtt is él vele.

Azt hiszem, egy évig tartott ez a szerelem. A leányt nem lehetett használni az üzletben s az asszony felmondott neki. Ő maga beszélt el egyszer, hogy Borosának fia van.

— Látja, ilyenek ezek a lányok. Gyermek volt, mikor ide hozták s négyig sem tudott számolni, de az irigység már akkor is megvolt benne.

— Irigység?
— Az hát. Ezért a gyűrűért bolondult. Hogy más leánynak van egy kis ékszere, csak neki

nincs. Idővel aztán úgy gondolkozhatott, hogy ha nekem hoznak a férfiak, hát miért ne hoznának neki is. Hogy ő még fiatalabb, mint én.

A virágok között, ebben a kis illatos boltban támadtak és nőttek meg ennek a gyermeknek a vágyai s azt hitte, hogy neki is csillognia kell, mint a portékájának s gyermekes vágyai egyetlenegy nyomorult ékszerben összpontosultak. Ebben látta diadalát s ebben győzelmét asszonya s a férfiak fölött.

Egy rongyos gyűrűt adott érte, amely nem ér többet hat forintnál, de amelyről ez a számító asszony azt állította, hogy megér ötvenet, csak azért, hogy annál értékesebbnek tartásák őt. Igazán kacagnom kell azon a vén számon, aki azt hitte, hogy ez az asszonyok csak csecsebecsét látnak az ékszerben s nem értéket.

Azt hiszem, fölösleges folytatnom a történetet. Még azt találja hinni, hogy erőszakkal csináltam hozzá a pointet, holott a történetem csattanója a legtermészetesebb. Gondoljon egyszerűen arra, hogy a világban mindennel úgy vagyunk, mint ahogy a nemzetgazdászok tanítják. Mindennek két értéke van. Az, amelyre a forgalomban nézik s az, amelyet előszeretettel árnak neveznek. Ez a gyűrű, amelyért Borosa az egész életét odaadta, neki a félvilágot jelentette, mert győzelmi jelvény, szerelmi zálog s hűségének bére volt. Mikor aztán egy napon nem volt otthon kenyerre, fűtő fája, — s a mérnök fia nagyon ordított, Borosa visszament a virágárusnőhöz s így szólt:

— Nagysága kérem, vegye meg a gyűrűmet.
— Hogy? — kérdezte az asszony nyugodtan, mint ahogy a forgalmi értéket megállapítani illik. Ötvenet tetszett mondani, de most odaadnám huszért.

— Ötvenet? — mondta az asszony s nevetett. Csacsi maga, Borosa. Hisz ez csak azért mondtam, hogy pukkadjon... Adok érte két forint ötvenet. De ezt is csak azért, mert maga az...

Zágráb, szeptember 5.

Gróf Khuen-Héderváry horvát bán ma ideérkezett. Az Agrar Zeitung értesítése szerint a bán megérkezése után rögtön jelentést tétetett magának arról a magartatásról, amelyet a hatóságok és a nyilvános közegek a legutóbbi napok sajnálatos eseményei alatt tanúsítottak. A bán tudomásul vette a jelentést és a tett intézkedéseket az adott körülmények között egész terjedelmében előszeretnek taláta, helyeselte a hatóságok rendelkezéseit és továbbra is fenntartotta. A zavargások ideje alatt idegen lapoknak sok oly hirt küldöttek, amelyek vagy teljes valótlanosságokat vagy olyan elferdítéseket tartalmaztak, amelyekből a valóság jól sem ismerhető. Különösen egy bécsi könyvnyomtatásújság tűnt ki Zágárból közül valótlan hírrel. Hogy csak néhányat említsünk fel, nem igaz, hogy a fiumei Novi List azt tanácsolta, hogy a mozgalmat antisemita irányba tereljék. Ennek éppen az ellenkezője áll. A nevezett lap a meghatározottabban sajnálkozását fejezte ki a történet eseményekén. Valóan egy este megjelenő budapesti lapnak az a híre, hogy a tömeg a Narodni Novini és az Agrar Zeitung kormánypárti lapokat is fenyegette és katonaságot kellett kirendelni védelmükre. Csak annyi igaz, hogy a nevezett lapok szerb épületek közelében vannak, amelyeket a katonaság oltalmazott. Valóan, hogy Kuszevic zágrábi helyettes üzletvezetőt a lakásán fenyegette a tömeg, úgy hogy revolverrel kellett védekeznie. Az efféle jelentéseknek volt következménye az, hogy az idegen lapok helytelen véleményét alkotnak maguknak az itteni hatóságok tevékenységéről s megokolatlanul és igazságtalanul megtámadták a zágrábi hatóságokat.

Zágráb, szeptember 5.

Ma teljesen helyreállott a nyugalom. A második kerületi rendőrőrnök ma 180 letartóztatott felett intézkedett. A foglyok legnagyobb részét még nem vezelték a rendőrszolgálat elé.

Markovits szerb színész, aki a próbán tartóztattak le, feleségével együtt kiutasították Zágárból. Markovits, amikor a horvátok inszultáltak, azt kiáltotta: — Mit akartok tőlünk, szerbeketől? Fogjunk össze a magyarok ellen!

Nem igaz az a hír, hogy a szerb szintársulat tagjai elmenekültek. Az intendatura tiznapki szabadságot adott a szerb színészeknek.

Zágráb, szeptember 5.

Baň Mihály hóhér ideérkezett és további rendelkezésig itt marad.

A Times a zágrábi zavargásokról a következőket írja:

A Szerbóran cikke provokáló célzattal iratott és senki se csodálkozzék azon, hogy ez sikerült is. A cikk minden tekintetben bántotta a horvátokat s a zágrábi hatóságoknak előre kellett volna látniok, hogy az ily cikk megjelenése a városban okvetlenül tüntetésekre fog vezetni. Valószínűleg nem láttak előre semmit s mikor a horvátok titkokat kezdtek a nemzeti sérelem ellen s a Szerbóran helyiségeit a szerb polgárok házaival együtt lerombolták, nem volt elég katonai erő kéznél a rendőrség támogatására. A szerb hírlapok oktalanságának a zágrábi szerb kereskedők a közvetlen ádozatul, akik elvesztették vérvöket. De maradóként kárt szenvedett a horvát ügy is, amint ezt most be is látják a vezetők. Az utcai harcok Magyarországnak kitűnő argumentumot szolgáltatottak arra nézve, hogy a horvátoktól elvitassák a további politikai jogokat. Ha a horvátok Zágábban nem képesek békében élni a szerbekkel, mint állították azt, hogy alkalmasak Bosznia kormányzására? A mérsékelt horvát hazafiaknak teljes okuk van hevesvérű honfitársaik kihágásai miatt panaszkodni. Ha Belgrádban ellenmozgalmat keletkeznek, akkor a helyzet fölötté veszélyessé válhatnak.

A nagyszalontai gondok. A nagyszalontai evref. egyházmegye, mint onnan táviratozzák, ma közgyűlést tartott, melyen gróf Tisza Istvánt atya, mint elhunyt Tisza Kálmán helyébe megválasztott kurátort installáltak. Szél Kálmán lelkész, esperes, könyörgéssel nyitván meg az ülést, üdvözölte gróf Tisza Istvánt, aki aztán letette az esküt, majd köszönetet mondott az egyhangu bizalomnyilvánításért.

Ez a bizalom — mondá, — nagyon jól esik neki. Nem örömmünnepeztül most a egyházmegye. Az egyházmegye betöltött egy helyet, amely mégis üres és betöltetlen marad. Mert ki is pótolhatná azt, aki onnan elköltözött, a boldogult Tisza Kálmánt, ki életpályáját itt ebben a egyházmegyében kezdte és ennek szentelte minden erejét, amelyet a haza szolgálata le nem foglalt, és itt végződött életpályája abban a pillanatban, mikor épp hívei körébe készült jönni. Az Adria partján arra vágyódott, hogy felegyőnyulva ide jöhessen. Egyéniséget igaz vallásosság hatotta át. Keresztényen volt ő, aki lsten előtt megalkodott. Isteniélme a hatalom lépésőre emelte, a nélkül, hogy erre törekedett volna, és nem tévesztette utját a magasságon sem. A lelkiismeretesség övényén haladva, bátran nézett szembe az élet járadalmáival.

Gróf Tisza István által azután a most mutatkozó áramlatok, amelyek rég elmúlt időköt idéznek vissza s nem lehetetlen, hogy veszélyeket rejtenek magukban. De ő rendületlenül bizik a magyar protestantizmus erejében s igazi veszély csak akkor támadhatna, ha a protestáns egyházban is fölemelné lejtét a felekezésiesség. A protestáns egyház a szabad meggyőződés egyháza az emberiségre nézve, s ellensége a dogma, mely nem a lelkünk mélyéből ered. Csak a kutatás szabadsága adja meg és tartja fenn az összhangot. A protestantizmus a haladás zászlóvivője volt a múltban és a jelen nemes versenyében sem szabad hátramaradnia. Az egyház ellensége a szabadság harcban nem a felekezésiesség legyőverével, hanem a mindenható szabadelvűség segédalmával kell harcolni.

A beköszöntött nagy tejszlessel fogadták és Szél Kálmán rövid beszéde után Nagy Imre indítványára jegyzőkönyvbe foglalták az új gondnok beszédét. Az egyházmege ülését este lakoma követte.

A mármarosai ügyek. Agrárius részről rendkívül heves támadás folyik immár hetek óta Mármarosmege adminisztrációjára ellen. A támadás nyilvánvaló célja, hogy báró Rosner Ervin főispánt, ha lehet, megbuktassa. A támadások nem maradtak visszhang nélkül s ha az agráriusok a főispán környezetét támadták, onnan viszont a Mihályi-család ellen kerültek igen fogas vádak napirendre. Hogy a meglehetősen összegegyelődött szituációból világosság legyen, a belügyminiszter a mármarosai állapotok megvizsgálására kiküldte Kaffka László miniszteri tanácsost és Horváth Elek miniszteri titkárát, akik egy fogalmazó és egy irnok kíséretében tegnap este már megérkeztek Mármarosra. A pénzügyminisztérium pedig a mármarosszegedi pénzügyigazgatóság megvizsgálására Köcsön Lajos pénzügyi tanácsost küldte ki.

A beruházási kölcsön. Bécsből táviratozzák nekünk: Néhány nap előtt híre járt, hogy a magyar kormány tárgyalásokat kezdett a Rothschild-csoporttal a beruházási célokra számt 50-55 millió koronányi koronajáradéknak átadására. Ez a hír, mint a Neues Wiener Tagblatt jelenti, nem felel meg a valóságnak. A magyar pénzügyminisztériumban ellenkezőleg a beruházási szükséglet összeszerzésén dolgoznak s az összeg már meghaladja a törvény által megszabott összeget. A magyar kormány a képviselőház ülésének megnyitkor elő fogja terjeszteni a megfelelő törvényjavaslatot, azután az összes beruházási szükséglet pénzügyi keresztülvitele egyszerre fog megtörténni. Ezidőszent; nem lehet szó a konzorciummal való tárgyalások állásáról.

KÜLFÖLD

Saint-Rémy alezredes büntetése. Szenzációs ítéletet hozott ma Nantesban a katonai bíróság, amelynek ítélnie kellett *Saint-Rémy* alezredes felett. *Saint-Rémy* tudvalegőleg megtagadta az engedelmességet hadtestparancsnokának, amikor kivézenyelték az apaca iskolák védelmére fanatizált nép ellen, mondván:

— Vallásos meggyőződéssel nem tudom összeegyeztetni ezt a küldetést.

A hadügyminisztérium várfogságra vetette a renitens alezredest, akit azóta a nacionalista és klerikális sajtó nemzeti hősként ünnepelet. *Saint-Rémy* felett, mint Nantesból táviratozzák ma ült törvényt a katonai bíróság és jellemző tünete a francia hadseregben uralkodó dezolált viszonyoknak, hogy a renitens alezredest ravasz megokollással fölmentették a fővárd alól, amelyet a várfogságot elrendelő hadügyi kormány oly súlyos megítélésben részesített és csak egy napi fogságra ítélték, mert a polgári hatóság megkeresésének nem tett eleget.

A tárgyalóterem zsufola volt. A vádolt nyugodt hangon felelt a hozzáintézet kérdésekre. Beismerte a terhére rótt cselekedetét és azt mondta:

— Katonai kötelességeim és lelkiismeretem között kellett választanom. Tudtam, hogy az engedelmesség megtagadása borzasztó következményeket fog maga után vonni. Tudatában voltam annak, hogy alá kell vetnem magamat az önköt ítéletének, de annak is, hogy egy másik ítéletnek kell magam alávetni, isten ítéletének.

A tárgyalásnak az lett a vége, hogy az alezredest egy napi fogságra ítélték.

A tanuk során kihallgatták *Frater* táborno-
kot és *Robin* ezredest. Vallomásukból kiderült, hogy *Saint-Rémy* alezredesre súlyos teherként nehezedett az, hogy vallásos érzelmeit a katonai fogyelemnek alá kell rendelnie. Fellebbvalóival szemben mindig engedelmességet tanusított. A tanuknak az a véleményük, hogy sokkal inkább *rekvizicióról*, mintsem katonai parancsról volt szó. *Lemoine* alezredes kormánybiztos vádbeszédeben kifejtette, hogy *Saint Rémy* eljárása *menthetetlen*. Személyes érzelmeiket fel kell áldozni a katonai fogyelemnek. Az engedelmesség kötelessége még erősebb a nagyokra, mint a kicsinyekre nézve. Az *intelligens szurony elmélete tarthatatlan*. *Girardeau* védőügyvéd igyekezett kimutatni, hogy *Saint-Rémy* eljárására nem lehet alkalmazni a katonai büntetőtörvényt, mely az infám elbocsátást rendeli. *Rekvizicióról* van szó, nem pedig katonai parancsról.

Ilyen tárgyalás után hozta meg a katonai bíróság a feltűnően enyhe ítéletet ujjongó örömkre a francia köztársaság ellenségeinek.

A német császár beszéde után. Elhangozván a nagy beszéd, ugy Németországban, mint egyebütt, főképp azonban Oroszországban mérlegelni kezdi értékét s várható hatását. A német lapok kivétel nélkül ugy fogják föl, hogy engesztelő beszéd volt. Hogy a lengyeleket kibékítette-e, s a császár ohajtsáéhoz képest jó poroszok lesznek-e, az még a jövő titka. Egy ismeretes művészadama szerint egy eszetűházzal siró gyermeket lehet kombinálni a nevetőből, de hogy egy pusztá beszéd barátságosra hangoljon egy szigorú rendszabályok által elkeserített néptörzset, arra hiányzik példa a történelemben.

Posen, szeptember 5.

A császári pár, a trónörökös és Günther Ernő schleswig-holsteini herceg déleiben kíséretükkel különvonaton Potsdamba utaztak. A császári kocsit lovasvadászok kísérete vette körül a pályaudvarba menet. Az utcákon nagy néptömeg gyűlt egybe. A császári párt mindenütt viharos üdvökiáltással kísérték.

Berlin, szeptember 5.

A császár nagyon meg van elégedve a poseni ünnepelet, éppugy gróf Bülow is, aki már visszatért Berlinbe. Az azonban ki van zárva, hogy a poseni látogatás befolyásolhatná a lengyel-politikát, jóllehet a császár beszéde, amelynek ügyes szövegezésén meglátszott a kancellár avatott kezének nyoma, szokatlanul enyhe volt.

A császárné meglátogatta *Walischeit*-t, a lengyel szegény nép városnegyedét, ahol lelkes ovációval fogadták.

Köln, szeptember 5.

A *Kölnische Zeitung* szerint a császár poseni beszéde, amelynek minden szava jól meg volt fontolva, határköt a lengyel-politikában. Ha a lengyel sajtó elhalgatja a beszédet, akkor azt hirdeteményekben kell a lengyel lakosságnak hozzáférhetővé tenni.

HIREK

Virchow.

A nagy, öserejű germán vezérek közül ma az egész világ mérhetetlen bánatára ki-dőlt a legerősebb és leghatalmasabb: Virchow. Fölötte halotti beszédet mondani szakrileg-gium; elparantálni szokásos módon: vakmerőség. A világ e halottjának koporsójánál csak figyelni szabad a mindenség gyönyörű rend-jét, melynek ő oly nagy ismerője volt s hal-lani kell a teuton erők hatalmas tölgyeinek zugasát, melyek erőben, nagyságban és komolyságban méltó társukat vszították el benne. Az ő sirja mellett még a halál nagy-szerű titkaival sem szabad bajlódnia a tpe-lődő elmének, mert az ő jellemében dühön-gőtt a türelmetlenség a tulvilági titkok ellen, melytől az apró emberek félnek, de amely az egész tudóst jellemzi. Ő csak az élet nagy titkait leste, mert e titkoktól remélt minden jót az emberiség számára, melyet nálánál senki jobban nem szeretett. Szilárd, féktelen bátorsággal hitte, hogy a tudománynak le kell mondania minden természetfeletti, érzékel-hetetlen dologról, hogy a fantáziával telített szinthezisek spekulatív természetete, a szimbolumok, analógiák és képek csak a kedélyt foglalkoztatják, nem a logikus ész s hogy ennél fogva mindezek a vallástanok, a művészet és a bölcselkedés körébe tartoznak. De tudta és rendületlen bátorsággal hirdette azt is, hogy a tudomány nem ellensége a hit-nek, hogy mindkettő járhat a maga ösvé-nyein, annélkül, hogy össze kellene ütke-zniök. Csak azt tanította, hogy lelki hangsze-rünk e kétféle regiszterén egy időben ját-szani nem tud s hogy ahol a kutatás kezdi a dallamot, ott a fantázia számára nagy pauza van előírva, mely alatt a képzeletnek vissza-fojtott lélekzettel kell figyelnie az igazságokat. A spekulációról ő tudott legjobban le-

mondani s talán éppen ezért lett a mesterek mestere. Fáradhatlan önmérséklet, iskolázott-ság, vas-metodus jellemozte. Tudta, hogy a mikroszkopon át nézni kell s nem álmozdozni, a koponyák csak arra valók az ő kezében, hogy összehasonlitsa s kimérje őket, meg-állapítsa méreteiket, nem pedig arra, hogy élettani fantáziákat alkosson a fejlődésről. Akiben valaha lobot vetett az a meleg, mely a természet jelenségeinek képekbe való öltöztetésére heviti a képzeletet, az tudni fogja, hogy mily hatalmas, férfias harcot kellett vívnia ennek a lángelmének, míg vissza-kergette képzeletét a reális világ ösvényeire. S tudományos pályájának mégis az a leggyönyör-űbb pontja, melyen ez a visszafojtott képzelet hirtelen kitört, hatalmasan föllángolt s soha nem látott szívóssággal karolta át meg-edzett kritikizmusát, ugy hogy legnagyobb tudományos vívmányának alapja igazi speku-latív analogia következtetés. A növények egykamaras sejtekből álló szövetének gon-dolatát már ő előtte beigazolták, de Virchow tovább ment s e sejtekből képzelte el az élet ama egységeit, melyről Árisztotelesz és Leibnitz beszéltek s működésük szabályait képzeletben alkalmazta az összes testrészek működésére. Minden előről azt állította, hogy a sejthez van köve s ez az ő tanításainak magva. Minden sejt egy anyaséjének a gyer-meke: ez a szabály, amely oly egyszerűnek látszik, mint az egyszerűség, de amelyhez éppen olyan lángelme volt szükséges, mint annak a megállapításához, hogy egyszerű csakugyan: egy. Virchow bebizonyi-totta, hogy a sejtekből lesznek a szö-vevek, hogy a szövetek organummá sora-koznak s hogy az egész organizmus nem más, mint a sejtek társasága, melyben csodá-latos rend van s hogy minden sejt az össez-séget segíti s az össezességért működik. Ebből a tételből fakad azután minden találmánya, minden gondolata s ebből fakad politikai föl-fogása is, melynek hangosan, nyíltan szokott kifejezést adni, nem rettenve meg a császár haragjától.

Politikai szereplését, melyet oly sokan elítéltek azok közül, akik irtóznak attól a gondolattól, hogy valaha a nemzetek életé-ben is azokat a gyönyörű törvényeket lás-sák meg, amelyek a testi organizmusban oly példásan működnek, szükségesnek kell mon-danunk. Ez a politikai szereplés ki-egészítette egyéniségét. Kuitatásai közben sem felede el soha a dolgok és az élet nagy össezlűgését, nem kergethete hát ki magá-ból azt a nagy vágyat sem, hogy az állami organizmusban is ne segítse meglátni a nagy és igaz viszonylatokat. Lelke polemikus természetének és szellemének szüksége volt ez is. A *Kulturkampf* szó Virchowtól származik. Ő nem azt értette alatta, amit a Bismarokkal vívódó centrum harsai köz-ben értettek. Ő egyszerűen így nevezte a haladó megismerésnek örök harsát az öröklött előítéletek s a babonás hisz-kenység ellen. Ebben a harcban látta ő az emberiség fejlődését s a kultura jövőjét. Érezte, hogy a szellem szabadságának és a humanitásnak harcosa ő a tudomány és poli-tika terén. A tekintélyek imádását mindkét területen kulturáellenesnek tartotta. Es soha sem nézett a képzelet csillagos egére, hanem a földön járt, a valóságos élet titkait fúr-készve az élet számára, melyben még min-dig annyi a nyomorult, a szegény, a sötétben botorkáló s a fejlődés nagyszerű törvényének ellensége.

G—A.

Budapest, szeptember 5.

— BUDAPESTI NAPLO. Augusztus 31-én uj előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújulásról idejékorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldessük tovább.

— **A negyedik évforduló.** Szeptember hónapnak tizedikén az estefelé terjedt el Budapesten az a rettenetes hír, hogy Erzsébet királynasszony Genfben meggyilkolta egy Luceheni nevű anarchista. Keserves estéje volt az Budapestnek. Késő éjszakai tömegekkel tele az utca és senki se akart belenyugodni abba, hogy csakugyan megtörtént ez a gaztett. Azóta az idő bebeszélte a sebet s a királynasszony másképpen él közöttünk. Emlék számunkra, amelyet még osztatlanabb szeretettel és hódolattal veszünk körül, mint amivel körülövezte az élő asszonyt a magyar szív melege. Az évfordulóra Széll Kálmán miniszterelnök mint belügyminiszter átiratot intézett a képviselőházhoz. Meghívja a Ház tagjait arra a gyásztiszteletre, amelyet a Mátyás-templomban tartanak majd meg.

— **A tengeri hadgyakorlatok vége.** Mint Bécsből telegrafálják, a király ma reggel a pólai hadgyakorlatokról Bécsbe érkezett és kiment Schönbrunnba. O felsegét a hosszú uton mindenfelé lelkesen üdvözölte a vasut mentén levő városok és községek lakossága. O felsegét ilyenkor megjelent az udvari kocsi ablakában és barátságos intégetéssel köszöntö meg az ovációt. Az udvari vonat este 8 óra 20 perckor érkezett a divaccai állomásra. A helységek lényesen ki voltak világítva. A divaccai állomás nagy peronja zsúfolva volt. A vonat közeledtére a közönség viharos zsviódzásba tört ki. O felsegét Rajner főherceggel és kíséreléssel kiszállt a kocsiból, meghallgatta a hadgyakorlatokban résztvevő csapatok tisztjeinek jelentését, aztán gróf Goés helytartó előtt megelégedéssel nyilatkozott a teljes fogadásról, majd ismét főlisszállt az udvari vonatra, amely 8 óra 30 perckor a tömeg zsviódzása között elrobogott. A király — mint Poldból jelentik — a következő flotparancsot adta ki:

Midőn utoljára voltam flottámnál a hazai partokon, haditengerészetemnek egyes részei a Földközi-tengeren és később Kelet-Ázsiában végbement események következtében hivatva voltak arra, hogy nemzetközi akciókban közreműködjenek. Miként velem együtt a baza elvárta, a haditengerészet ezekben az akciókban kiválóan teljesített és szívós kitartásának újabb bizonyítékait adta, amelyekkel hivatásának legnehezebb próbáit szívesen és áldozatkészen kiállotta. Kedves szűkségletként éreztem, hogy haditengerészetem hosszabb, eseményekben gazdag időszakasz után közelről lássam és az isztiai partokon vezetett nagyobb gyakorlatok, amelyek a szárazföldi és tengeri haderőknek közös akcióját rendkívül tanulságos módon mutatták be, nagy meglepéssel töltötték el. Haditengerészetem összes parancsnokainak, tisztjeinek és legényeinek, akik a gyakorlaton résztvettek, teljes elismerésemet fejezem ki. Szívesen emelem ki, hogy a gyakorlaton a szárazföldi és tengeri haderők igazi bajtársi szellemmel működtek együtt és meg vagyok győződve, hogy a haditengerészet a szárazföldi haderővel szűkség esetében a hazai partokat sikeresen meg fogja védelmezni.

— **Dr. Kohl Medárd bérmutaja.** Dr. Kohl Medárd püspök — Vaszary Kolos bibornok herceggel helyetteseként a következő helyeken osztja ki a bérmálás szentségét: Szeptember 6-ikán Komjátton, 7-ikén Surányon, 8-ikán Érsekújváron, 9-ikén Bajcsón, 10-ikén Imelyen, 14-ikén Somorján, 15-ikén Nagy-Magyarón, 16-ikén Püspökön, 18-ikén Naszvadon, 21-én Tardostekeden, 23-ikán Tótmgyeren, 25-ikén Udvardon, 27-ikén Szemerén, 28-ikán Koltán és 29-ikén Komárom-Kürthön. 30-ikán a püspök állandó tartózkodásra Budapestre érkezik.

— **Vilmos császár a Löhning-esetről.** Sok tintát fogyasztottak Németországban Löhning poseni pénzügyigazgató miatt. Most a császár maga is nyilatkozott e nagyra fujt esetről és ezzel új anyagot dobott az elmérgesedett hírlapi harcba. Azt mondta poseni látogatása alkalmával, hogy az ügy, amennyire Löhning személye forog szóban, el van intézve; Löhning már régen megérett arra, hogy nyugdíjazzzák, de másrészt kétségtelen, hogy nyugdíjazásánál nagyon ügyetlenül jártak el.

— **Uj ölmetses püspök.** A hivatalos lap mai száma jelenti, hogy a király dr. Podrazsky István rosenyói székeséptalani nagyprépostot dulcignói ölmetses püspökké nevezte ki.

— **Magvaszakadt főúr család.** A hivatalos lap mai száma hirdeti, hogy báró Kavanagh Dallyane Henrik Bécsben 1830 május 24-én elhalálozott s elhunytával a magyar főrendiházban örökös tagsági joggal bíró Kavanagh Dallyane báró család fiágában magvaszakadt állott be. Széll Kálmán mint belügyminiszter és gróf Cséky Albin, a főrendiház elnöke, ezt a magvaszakadást azzal a fölvisszállal teszik közhírré, hogy mindazok, kik e magvaszakadást tagadásba veszik, ezt 6 hó alatt a főrendiház elnökéhez, vagy a belügyminiszterhez intézendő s okmányokkal támogatott írásbeli nyilatkozatban igazolják, mert e határidő lejártá után, ha bejelentés nem történik, vagy az igazoltnak nem találattott, a nevezett családban a fiúidokban beállott magvaszakadást az örökös jogu főrendi családokról vezetett családkönyvben is eljegyeztelik.

— **A pozsonyi kiállítás.** A pozsonyi kiállítás ünnepélyes megnyitása tudvaleg a jövő vasárnap délelőtt 11 órakor lesz a pozsonyi tornegyület dunalelvi sporttelepén. A kiállítási igazgatóság a megnyitási programját következőleg állapította meg:

Délelőtt 10 óráig kezdve gyülekeznek a meghívott vendégek a részükre lementartott helyen, a tribünön kizárólag hölgyek foglalnak helyet. A telep többi területére a jegyekkel ellátott nagyközönséget bocsátják be. A kiállítás kapui már 8 óráig nyitva lesznek. Pontban 11 órakor megjelenik a kiállítás védője: Frigyes főherceg. A diszeinöskög Darányi földmívelési miniszter vezetése alatt a Sporttelep bejárásánál fogadja őt, kinek megjelenésekor a pozsonyi dalos-egyesületek a Százados éneklék. A főherceget először Darányi miniszter, majd Broly Tivadar pozsonyi polgármester üdvözölik, végül pedig Bujanovics Sándor, az O. M. G. E. alelnöke felkéri a főherceget, hogy nyissa meg a kiállítást. A főherceg válasza után három virággyújtóval jelzi a megnyitást. Ezután kezdődik a kiállítás megtekintése. A nagyközönséget az egyes pavilonokba csak akkor bocsátják be, ha Frigyes főherceg és kísérete azokat elhagyta.

Izabella főhercegnő tegnap délután lányaival együtt megtekintette a kiállítás területét. Részletesen megnézte a saját házipari pavilonját s az állatkiállítást. Később végigkocsizott az egész kiállítási területen. Széll Kálmán miniszterelnök és Darányi Ignác földmívelési miniszter holnap este érkeznek Pozsonyba. A pályadvaron a kiállítás igazgatósága és Pozsony város törvényhatósága fogadja őket.

— **Emlékoszlop Világosnál.** A szabad-sághar nagy eseményét, amely után a hóhérok munkája s a börtönök benepesítése kezdődött, a hazafias kegyelet a jövőidő idők számára megjelöli. A Nemzeti Szövetség az őszszel mozgalmat indít egy Világoson fölláttatandó emlékoszlop ügyében. Szűllös közönség határába akarják az emlékoszlopot elhelyezni, a históriai nevezetességű göröngyökre, ahol 1849. augusztus 13-ikán a magyar sereg letette fegyverét. A magyar történelem alakulásának ez a hadi tény jelentős lökést adott; tudósok és politikusok vitatják a világosi fegyverlettelhez fűződő személyi és tárgyi motívumokat, a vitába indulat és harag is vegyül, nincs is megállapodott tanulsága a vitának. Bizonyos azonban, hogy a magyar léleknek könnyvel, lemondással s fájdalommal megszentelt helye a világosi határ. Az emlékoszlop költségeire való adakozásra föl fogja hívni a Nemzeti Szövetség az ország minden törvényhatóságát s terbe veszi, hogy az oszlopot az összes törvényhatóságok címereivel megjelöli.

— **A Kossuth-ünnep.** Az 1848/49-es honvédegyesületek országos központi bizottságát is meghívta a fővárosi nagy Kossuth-ünnepre. A bizottság a Podmaniczky Frigyes elnöklele alatt elhatározta, hogy az ünnepi menetben az öreg honvédek Lakatos Miklós vezetése alatt tisztelettel résztvesznek és koszorút helyeznek Kossuth Lajos sírjára.

A Kossuth-ünnep női rendező-bizottsága a következő lelkes felhívásban szólítja föl ünnepésre a fővárosi ölgyközönséget:

Egy évszázad, hogy megszületett a magyar nemzet Messiása szabadságának dicső fölisztene, Kossuth Lajos! Az egész nemzet apraja-nagyja, hatalmas ur és szegény elzárandókol e szent napon nemzeti Megváltónk szent sírjához, hogy ott letegye kegyeletének a szeretet virágaiból összefonott koszorúját! Mi magyar nők a Zrinyi Ilonák emlékéhez és nevéhez búé akarunk maradni! Ne legyen közöttünk egy sem, aki e nagy napon nem tesz le a csodálat, szerete és hála jeleül egy szál virágot a szent sírra! Legyünk ott mindannyian! Hiszen éppen úgy nagy volt ő és nagy ma is szelene nekünk, mint apáinknak, férjeinknek, testvéreinknek! Magasztos ünnepségeink részleteit folyó hó 9-ikén, kedden délután 5 órakor a Sakkör helyiségében (IV., Irányító utca 17.) állapítjuk meg. Jöjjetek el minél számosabban! Ne legyen közöttük ez ünnepségen semmi válaszal, egyesítse szívünket Kossuth apánk szelene! Barabás Béláné dr. Nessay Pálné alelnöknök, Marhardté, Szász Melánia elnök, Katona Sándorné pénztárnöknök, Steinleld Izabella és Tress Károlyné ellenörök, Zukmann Rózsa előadó, Szűllös Mihály rendező, Steinfeld Pál titkár, Asbóth Vilma, Army Erzsike, Arenbust Györgyné, Barta Mariska, Breuter Szerén, Blum Antalné, Bihary Péterné, Dióssy Gyuláné, Fonóy Mina, Fonyó Gizella, Fűredy Istvánné, Grün Frida, Baboss Józsefné, Kürthy Blanka és Gizella, Koltay Etelka, Roboz Józsefné, Mártony Renée, özv. Pintér Sándorné, Steinfeld Ferké, Szűllös Mihályné, Gara Juliska, Zukerman Laura a rendezőbizottság tagjai.

Az országos Kossuth-ünnep rendező-bizottsága meghívta a szociáldemokrata pártot is, mely a meghívást keddi ülésén tárgyalta s határozatát egy röpiratban tudatja a párt hűveivel. A párt kimondta, hogy az ünnepben nem vesz részt s minden irányban passzív marad. Félreáll az ünnepök sorából s díszszónás hangokkal nem zavarja se az ünnepök áhítatát, se kegyeletét. A szociáldemokrata párt respektálja a kultuszt, melyet a nemzet nagy fiainak emlékezte körül fejt; de ha e kultusz fejlesztése, a kegyelet megnyilatkozása elle semmi-féle akadályokat nem is gürdi, a párt a maga részéről egyetlen szóval, egyetlen tettel sem akar hozzájárulni ahhoz, hogy ez az ünnep más legyen, mint a polgárság ünnepe.

— **Automobilon az északi sarkhoz.** Vernault Pierre, fiatal francia tódos, egy gazdag párisi gyáros fia automobilon akarja felkutatni az északi sarkot. A terv első pillanatra kivihetetlennek látszik, de jobban megfontolva, mégsem valószínűtlen. Ha nem sikerül az utazás, a kutatóknak éppen annyi esélyük van visszatérni, mint a régebbi vállalkozóknak, kiknek kutyáik elvezettek. S azonkívül igen kecsesgető az, hogy hajóval el lehet jutni a 82-ig fokig, amelytől az északi sark körülbelül 1000 kilométer távolságra van. Automobilnak ez éppenséggel nem nagy ut s most a főfeladat olyan gép szerkesztése, mely háromszor ilyen nagy utra is el van látva futóanyagallal. Ezt francia gyárosok nagy kocsit építéssel vélik elérhetőnek. Vernault egy kísérőt visz csak magával, azonkívül benzint s huzt napra való élelmiszert. A pneumatik és a rugók oly erősen épülnek, hogy havon, jegen s lejtőn le-és fölfelé egyforma erővel mehet a gép.

— **A szerb patriárka Temesvárról.** Temesvárról táviratozzák, hogy Brankovics György szerb patriárka ma délután titkára, dr. Letics György kíséretében Temesvárra érkezett. A szerb aulában Bogdanovics Lucian püspökkel fogadta a szerb papság élén. Déliben az aulában diszebél volt. A patriárka holnap a délvídeki szerb kolostorok látogatására indul.

— **A kormány és a F. M. K. E. A Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület ából az alkalomból, hogy Selmezbánya m. kir. városban huszadik évi közgyűlést tartotta, táviratilag üdvözölte a kormány összes tagjait. Az üdvözlésekre eddig Széll Kálmán, Wlassics Gyula, Lukács László, báró Fejérváry Géza, Láng Lajos, Darányi Ignác, gróf Széchenyi Gyula és Ploss Sándor miniszterek válaszoltak. Széll Kálmán miniszterelnök távirata így hangzik:**

A Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület hazafias törekvéseit teljes mértékben méltányolom s odaadó munkálkodását mindig nagy rokonszenvvel és élénk érdeklődéssel kísérem. Mindon mozgalom, mely a magyar nemzeti kultúra zászlóját tűzte ki, legmelegebb zreműködéseimre számíthat. Annál nehezebben esett, hogy ez alkalommal az ünnepesebb közgyűlés meg nem jelenhettem. Kérem, hogy az egyesületet legszívesebben üdvözlömetem és a sikerhez legjobb kívánásaimat tolmácsolni sziveskedjék.

Széll Kálmán,

Dr. Wlassics Gyula miniszter távirata ezeket mondja:

A Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület rendkívüli hordereje nemes munkásságát mindenható a legnagyobb elismeréssel kísérem, öszintén sajnálom, hogy 20-ik közgyűlésén nem vehetem személyesen részt. A távolból legszívesebben üdvözlömetem küldöm s az egyesületet támogatandó hazafias működésének szivemből kívánom továbbra a legjobb eredményeket.

Dr. Wlassics Gyula.

— **Lakoma Biró Lajos tiszteletére.** A messze idegenből hazatért tudós tisztelése ma este a budapesti entomológusok tényleg lakomát adtak a Mühr-féle vendéglő különtermében. A lakomán megjelent és résztvett Chyzer Kornél miniszteri tanácsos is és még sok orvos. Biró Lajost dr. Uryk Nándor, Herman Ottó, Aigner Lajos, Méhely Lajos és Szűcs Ferenc köszöntötték föl, míg Biró az entomológusokra írtette poharát.

— **A francia Hazafi Verai János.** Jules Vidal Párisban a koldusok társaságát gyarapítja, s bár a hivatásszerű koldulás miatt már negyvenháromszor állott rendőrség előtt, — a minap negyvennegyedszer is oda került.

— **Mit? En koldus vagyok? —** fakadt ki a biztos előtt. — **Költő vagyok.** Versekben beszél a néphez s van, aki ezért egy frankot is ad. Ez nem ostobaság! Ez hivatás, életél. Koldus, én?... Soha! Költeményeim herceg, nagy ur vagyok, vagy pedig polgár. Ha kell, minisztereket is személyesíthetek, ha nem is éppen Gambettát.

A rendőrséget a védelem nem hatotta meg s tizenöt nap magánnyal ad alkalmat Vidálnak, hogy új költeményeket szerezzen. Mikor kihirdették az ítéletet, a jegyző tréfásan hozzátette:

— **Nem a koldulást büntettük meg, hanem mert versei kriminálisak rosszak.**

— **Azt a rendőrség nem tudja megítélni!** Az irodalmi fórum elé való! — hangzott a válasz s a költő gunyos mosollyal ajkán indult a hűvösbe.

— **Az orvosszövetség Tátrafűredén.** Vasárnap tartja az Országos Orvosi Szövetség Tátrafűredén idei nagygyűlést. A kongresszusra már is sokan érkeztek a Magas-Tátrába.

— **Házasság.** Mosonyi Rutner Jenő, néhai mosonyi Rutner Sándor veszprémi takarékpénztári elnök fia eljegyezte néhai jászai Jászay Mihály pénzügyminiszteri titkár leányát, Annuskát.

Spáth Samu komáromi kereskedő eljegyezte Fischer Gizella kisasszonyt Budapesten.

— **Kérelem.** A margitszigeti üllöpadok valamelyikén vagy más helyiségben egy újságborítékba foglalt írományosomat veszteitem el. Aki megtalálta, kérem, adja vissza vagy a fejtűrel eljött iródba, vagy a kis szálló 35. sz. a szobába. Idősb Ábrányi Kornél.

— **Anya és fia.** Kis háborúnak is beillő nagy és kinos vizsoly tört ki a napokban — írja trencsényi levelezőnk — egy széles körben ismert bárói és grófi családban Trencsényben, amiről most meggyeztünk vitatkozni, tárgyalni és beszélni és amely még a csendőrség igénybevételét is maga után vonja.

Trencsényben *Lédeczen* van birtoka és cementgyára a német eredetű Schenk bárói családnak. A család feje öv. lédeczi *Schenk* Adolfné lán. báró Popper Jeanette, férjezett báró Puttkammer Károlyné, egy már javakorban lévő, de még ma is eléggé csinos és fess asszony, aki azonban már második férjétől, egy osztrák ezredestől törvényesen el van válvá. A bárónéval közös háztartásban él a fia, a fiatal, 25 éves báró Schenk Róbert, aki egyszerűsödött a gyárnak prokuristája, továbbá a báróné leánya, valamint veje gróf Auersperg Antal is.

A báróné nagy kedve lett volna még egyszer férjhez menni s ebbeli óhajításának a legutóbbi napokban nyíltan kifejezést is adott. Ez a vágya és óhajítása azonban családja körében a legnagyobb ellenzésre talált, sőt a fiát *Róbert*ét annyira felizgatta anyjának kijelentése, hogy a legerélyesebb fellépésre határozta el magát anyjával szemben. A legutóbbi napokban a fiatal báró anyjának összes butorait kihirdatta a kastélyból, cselédeit kiutasította és felszólította az anyját, hogy a kastélyt azonnal hagyja el. E miatt és állítólag más fenyegetések miatt is a báróné ügyvédnek kérelmére több emberből álló csendőrség jelent meg a kastélyban, akik most fegyveresen éjjel-nappal a kastély körül cirkálnak, mintha legalább is örökös fegyházra ítélt rabokat őriznének. Beszélük, hogy a kastélyban éjjel senki sem meri lehunyni a szemét, annyira félnék a veszedelemtől. A környéken a csendőrség kivézenyeltetését mindenki törvénytelennek és tapintatlannak tartja, mert az csak arra való, hogy a vizsolyt még jobban elmergessék. Ugy hallatszik, hogy a fiatal báró egyenesen a belügyminiszterhez fordult panaszszal az intézkedés ellen.

A dologban a legtapintatlanabb szerepet játszza az illavai *főszolgabíró*. A fiatal báró Schenk állítólag őt is inzultálni akarván, akinek azonban semmi egyéb büne nincs, mint az, hogy a báróné látogatásai és közlései elől kitérni nem tudott. Hogy tehát az esetleges megtámadásnak elejét vegye, a főszolgabíró éjjel-nappal kénytelen magát egy csendőrről őriztetni.

Trencsényben érhető igazotossággal lelik a kinos családi háború további fejleményeit, amelyben mind a két fél előkelő és befolyásos embereket, országos képviselőket, főispánt, alispánt, tekintélyes bírákat és ügyvédeket mozgósított a maga védelmére. Még kell említeni még, hogy a báróné egy porosz gróf az udvarlója, állítólag már jegyese is, aki a családi háború kitörése óta állandóan szintén Lédeczen tartózkodik, de a harcnak, mint mondják, csak egykedvű szemlélője.

— **A Mont-Pelée és a szabadgondolkodók.** A szabadgondolkodók úgy jutottak a Mont-Peléevel összefüggésbe, hogy a párisi *Gaulois* hasábjain *Panouse* ezredes a martiniquei katasztróla igazi okáról ír a rettenetes pusztulást a szabadgondolkodók bűnétől rója föl. Az ezredes egész komolyan mond el egy mesét, szemtanukra is hivatkozik, mely szerint a szabadgondolkodók nagypapoként Saint-Pierre utóain ocsmány nótákat énekelve, meghurcoltak egy keresztet s a szent jelvényt végül a tűzhányó kráterébe dobták. Mária mennybemenetelének ünnepnapján aztán a tűzhányó izzó lávaesővel röpítette az égbe a meggyalazott keresztet s tűzfolyásával eltemette az istenkáromlókat. Minden gyatraffaság mellett is ez a babonás mese bizony könnyebben érthető a geologia tudományos igazságainál s így nem csodálható, hogy az ezredes vad fantáziájának híví is vannak.

— **Beiratkozás.** A székesfővárosi tanács a IX. kerületi felsőkereskedelmi iskolánál a negyedik pályázatos osztályt megnyitja. Az intézet igazgatósága értesíti azokat a szülőköt, kik gyermekeiket arra az osztályra előjegyeztették vagy beiratni akarják, hogy szeptember 9-ig jelentkezzenek az igazgatósági irodában, IX. ker. Kneizis-utca 17. sz. II. em.

— **Szerencsétlenül járt rendőr.** Az éjszaka szerencsétlenség történt a főkapitányság udvarán. *Palotai* János közrendőr rosszul lett és kiment az udvarra levegőt színi. Az udvaron elszédült s olyan szerencsétlenül esett el, hogy a fejét az udvaron lévő kut szélébe vágta. A szerencsétlen embernek megrepedt a koponyája és agyarázkódást szenvedett. A rendőrorvos bekötözte a sebet, aztán a rendőrkórházba szállították, ahol most haldoklik.

— **Öngyilkos kereskedő.** *Estergomból* táviratozók: *Schwarcs* Ferenc 80 éves kereskedő ma ökolötte magát. *Schwarcs* a lóves után eszméletlenül maradt és még egy lövés intézett magára és még akkor is volt anyyi ereje, hogy a préházából, ahol az öngyilkosságot elkövette, kilépett és az ajtót bezárva, csak kint esett össze. Az aggyastán életuntsgából lett öngyilkos.

— **A Vörösmarty-szobor.** A Vörösmarty-szobor-bizottság ma délután 4 órakor ülést tartott hogy a szeptember hó 15-én lejáró pályázat dolgról tanácskozzék és határozatokat hozzon. Az ülésen ott volt: *Rákosi* Jenő elnök, *Vézi* József társelnök, *Sajó* Aladár jegyző, *Cziklay* Lajos, *Erős* Gyula, *Gonda* Dezső, *Lipsey* Adám, *Loránt* Dezső, *Lyka* Károly, *Márkus* Miksa, *Rothauer* Miksa, *Szalai* Mihály, *Szana* Tamás, *Tóth* István és *Vargha* Gyula bizottsági tagok.

A bizottság tanácskozásának tárgya az az intézkedések képeztek, amelyek most, a pályázat lejártá küszöbén, szükségesek, hogy a pályázók teljesen tisztán lássanak minden dolgot. A bizottság, amely a művészek kérésére, a pályázat határidejét május 15-ről áttette szeptember 15-re, ma is igen liberálisan és készségesen támogatta a művészeket. Foglalkozott ugyanis azzal a kéréssel, amely konkrét formában nem is jutott eléje, csak az újságok útján szerzett róla tudomást, hogy t. i. a művészek nem találják teljesen megelégedőnek a pályamunkák kiállítására az Otthon és más helyet szeretnének. A bizottság, mint a határidő dolgában, most is a művészek kívánása szerint döntött. A megállapodások, amelyek részben irányításul, részben esetleges térlérek és oszlatásul szolgálnak, ezek: A pályázat: *nút pályázat*, ami különböző művészeknek a pályázatban való részvételre névszerint történt felszólításból kiderül. A munkák *nem az Otthonban, hanem a városi téri iparcarnokban* lesznek, a pályázat fölteleinek megteleitlen kiállítás. A bizottság megbízásából *Rákosi* Jenő és *Vézi* József elnökök lelkérik majd a kereskedelmi minisztert, hogy az iparcarnokban szükséges területet a céla engedje át. Mihelyt az a kérdés el lesz döntve, amit az önkéntesség az újságok útján publikálni fog, megkezdődhetik a pályamunkák kiszállítása.

A munkákat szeptember 15-ikének esti hat órájáig be kell szállítani. Ezen a napon az átvevő-bizottság permanenciában lesz a carnokban és este hat órakor jegyzőkönyben lezárja az átvételt. Az átvevő-bizottság tagjai: *Rákosi* Jenő elnök, *Vézi* József társelnök, *Sajó* Aladár jegyző, *Cziklay* Lajos, *Erős* Gyula, *Gonda* Dezső, *Lyka* Károly, *Márkus* Miksa, *Rothauer* Miksa és *Szalai* Mihály. Szeptember 16-ikán a pályázó szobrosok az átvevő bizottság részéről kijelölt helyen föállítják a munkákat és szeptember 17-ikén az egész szobor-bizottság kiinn a carnokban ülést tart, hogy az átvevő-bizottság esetleges javaslatainak meghallgatása után, a pályázati föltelekben megállapított néian szükséges kiselezést elvégezzék.

Ezeket határozta ma a bizottság, amely gondoskodni fog arról, hogy a művészek is a közönség is jókor megtudjon mindent, amit a kiállítás dolgában tudnia szükséges.

— **Orientalista-kongresszus.** *Hamburgból* táviratozók, hogy ott ma délelőtti megnyitották a 13. nemzetközi orientalista-kongresszust. Diszelnökké *Mönkeberg* polgármestert választották. A német birodalmi kormány képviselője, *Rosen* valóságos követ-ségi tanácsos üdvözlő beszédében rámtatott arra, hogy a kereskedőszellem utját egyengette az orientalista kutatóknak s azért üdvözölte Hamburgot, mint a kereskedőszellem hazáját. Azután Olaszország, Franciaország és az Egyesült Államok kormányainak képviselői beszéltek. A kongresszus üdvözlő táviratot küldött *Vimos* császárnak, *Oszkár* svéd királynak és *Rajner* főhercegnek. Az utóbbinak üdvözlő táviratát zajos tetszés között olvasta tel a magyar kormány képviselője.

— **Journal de Budapest.** *Salamon Ödön* kitünő francia nyelvű hetilapjának, a *Journal de Budapestnek* e heti száma s változatos tartalommal jelent meg. Az idegenekről írott vezérokban, az elmés tárcán, több érdekes krónikán kívül még számos apróság élénki a lapot, mely kitünő iróniasággal és erős magyar szívrrel van megírva. (Előzetési ára félrevo 6 korona. Kiadóhivatala: Kossuth Lajos-utca 14-16.)

— **A selbthalmi bombamerénylet.** Egy cseh lap, mint prágai tudósítónk táviratozza, holnap szá-mában közölni fogja a selbthalmi bombamerénylet tettesének, *Scholtz* Hugó mérnöknek *Klojác* képviselő-höz intézett levelét, amelyben még augusztus elején megírta, hogy *Ponerert* prágai államügyész, aki *Guttman* Miksa lovag társának, *Kodracek* milliionosnak, illetve két leányának gyámlja volt s ebben a minőségében a bánya volt alkalmazottait megfosztotta nyugdíjuktól. *Scholtz* is azok között volt, akiket az államügyész ur megrováidított s e miatt pört is indított, de elvesztette. Ebben a levélben kéri *Scholtz* Klojácot, hogy vegye kezébe ügyét és tudatta, hogy az ifju-cserek pártját is megkereste ilyen irányban. *Klojác* a levélhez megjegyzi, hogy úgy vette ki *Scholtz* szavaiból, hogy merényletet tervez *Ponerert* és *Guttman* ellen. A merénylő szidta *Guttman*nt, aki az ablakon szórja ki a pénzt, de az öreg nyugdíjasoktól megvonja keserves járandóságukat. *Scholtz* Prágából Selbthalmba ment s már akkor két bomba volt nála.

— **Halálozás.** *Glück* Mór, Alsóféhérvármegye virilitája, az erdélyi részek gazdasági életének egyik buzgó munkása, tegnap délután Gyulafehérváron meghalt. A megboldogult a megyei ügyek iránt is élénken érdeklődött és hasznos tevékenységének elismerésül a király nemességével tüntette ki a marosváraljai előnévvel.

— **Az északi dalegyiet zászlaja.** Az észék *Lipa* nevű dalegyiet ismeretes zászlógyégre vonatkozólag jelentük: Az észeki rendőrkapitányság 100 korona pénzbírságra ítélte *Firinger* Józsefet, az egyesület elnökét, mert az egyesület zászlaján lévő országos címér 1816, a városi tanácsotl kapott utatás ellenére, nem alkalmaztatta Szent-István koronáját. A kapitányság kimondotta továbbá ítéletében, hogy az egyesület köteles a zászlón két hónap leforgása alatt Szent-István koronáját alkalmazni, továbbá az egyesületi címer fölött lévő Zvojnimir-koronát eltávolítani és szintén Szent-István koronájával pótolni. Az elítélt pap 24 órai gondolkozási időt kért, hogy az ítélet ellen felelkezzen-e.

— **Fővárosi Orfeum.** Bár nagy a hőség, a kitünő szellőztetés következtében igen kellemes az orfeum szép helyiségében való időzés és a közönséget minden este kitünően mulattatta az e hónap programja. Különösen mulatságosak a *Paolik*, labdázó pudikutyák-kal, amelyek a jökevőnek valóságos viharját idézik elő. A bájos *Postillonok*, akik már csak rövid ideig lépnék föl, napról-napra jobban tetszenek kitünő énektükkel és pompás táncokkal. Egész sereg igen less szanzenonon kívül az elsőrangú különlegességeknek hosszú óra van a programon. Az igazgatóság 16-ára *Nizsai élet* című nagy balletet készít elő, amelyben 40 hölgy és összesen körülbelül 60 személy lép föl.

— **Gígyányszó a Telefon Hírdendőben.** Ma este a Telefon Hírdendő azon előfizetői, kik estjétek családi körben töltik, kellemes szórakozásban részesülnek a 8 óráti 10 óráig követtett cigányzenika hallgatása által. A cigányzenika közvetíti az Emke-kávéházból és az Elm-féle étteremből történik. A zenévitell — 8 óra 15 perkor, mikor a külföldi tözdezariátok és fél 10 órakor, mikor az este folyamán érkezett legújabb hírek és táviratok kerülnek felolvasásra — szünetel. A zenészek és felolvasók kezdetére ríadójel figyelmezteti az előfizetőket.

(x) **Santal Egger** név alatt a *Nádor-gyógyszertárban* Budapest, Váci-körút 17. specitukus szer kapható, mely a külföldi hasonló szereket felülmulja. Orvosok és más férfiak egyaránt dícsérik kitünő hatását azon bajoknál, hol *Santal*-olaj van javasolva. Egy üveg 3 korona.

(x) **Szép tiszta, úde arabőr** érhető el a világ-hírű *Földes-lele Margit-Crème* által. Eltávolít szepőt, pattanást, redőket stb. Nagy tégey 2 K., kicsi 1 K. Kapható minden gyógyszertárban.

Virchow Rudolf.

— 1821—1902. —

Budapest, szeptember 5.

Berlinből táviratozzák, hogy *Virchow* Rudolf, a nagy német tudós ma délután 2 órakor meghalt. Az egész föld kerekégén minden tudós és a tudomány minden kedvelője részvétellel fog értesülni e kiváló ember elhunytáról, mert bár áldásos munkásságának javát a német orvosi tudomány szolgálatába vitte, de nagy mértékben hevítette törekvéseiben az egész emberiségnek szeretete. Megjelent mindenütt, ahol az emberiség általános javaiért, a szabadelvűség nagy eszméiért folyt a küzdelem és még késő agkorban is elment idegen országokban tartott közhasznú kongresszusokra és buvárkodásai kedvéért elvisele a nagyobb utazások kényelmetlenségeit is. Ennek a nagy önfeláldozásnak is volt tulajdonítható az a lelkes hódolat, amelylyel a tudomány művelőinek legelső képviselői, a mieink is, adózták az ősz tudósnak és államférfinak ezeltől egy évvel, amikor nyolevanezár születésnapját ünnepelte. *Virchow* mint politikus szintén hervadhatlan érdemeket szerzett hazájában. *Bismarckkal* mindvégig a legkeményebb harcban állott, az ő eszménye a szabadelvű Németország volt és az államnak beteljesülését remélte, amikor *Frigyes* Vilmos lépett a trónra. De a császár halála megsemmisítette reményeit. *Virchow* ezt a kemény csapást is elvisele, de azontul sem szünt meg küzdeni a szabadságért.

Harmonikus, szép képpen bontakozik ki *Virchow* életpályája. Mint orvos barátjának. *Nothnagelnek* jeliszavát vallotta. „Csak jó ember lehet nagy orvos!” Mint politikus rettenthetlen hirdetője volt a szabadság eszméinek, védője az elnyomottaknak. Mint embert, szeretetreméltósága és nemeselekké jellemezték.

A tudományra nem kenyérkeresetből vetette magát. Szerencsés anyagi helyzete megengedte, hogy korai kifejűdött hajlandóságát a tudományos buvárkodás iránt teljes mértékben kielégítse. A pomerániai *Schievelboin*ban született 1821-ben s miután orvosi tanulmányait *Berlinben* elvégezte, alorvos, aztután 1844-ben a *Charitében* *Froriep* Róbert asszisztense, majd 1846-ban ennek utóda lett. 1848-ban tanulmányozta az akkori kultuszminiszter megbízásából *Felső-Sziléziában* az ott dühögő tífuszjárványt, amelyről bő kimutatásokat írt. Miután reformjavaslatival a kormánynak kényelmetlen lett, állásától megfosztották. Ekkor *Würzburgba* megy a kóroncolástan rendes tanárának, de már 1856-ban visszatért *Berlinbe*, mint a kóroncolástan, az általános kór-és gyógytan tanára és az új kórtani intézet igazgatója.

Würzburgban részvett orvosi folyóiratoknak a szerkesztésében. 1859-ben a norvég kormány megbízásából tanulmányozta Norvégia nyugati tengerpartjain a leprát, 1881-ben a berlini városi tanácsba, 1882-ben a porosz képviselőházba került, 1880 óta pedig sok éven keresztül a német birodalmi gyűlésnek is tagja volt, ahol mindig a legradikálisabb szárnyon volt látható.

Egy úgy, mint a politikában, a tudományban is a legelső tekintélyekkel került szembe. Rengeteg a száma tudományos értekezleteinek, füzeteinek és könyveinek, amelyekben fölfeledezt és elveit fejti ki és tudós társaival vitaközébe folytatja. Rokitsansky, Lombroso, Koch és még sokan voltak kénytelenek meghajolni éles kritikája előtt. Tudományos harcaiban mindig ő maradt győztes. Rokitsanskytól, a kiváló bécsi tudóstól, a kórboncoltannak egykor vezető tekintélyétől, Virohow vette át a vezérszerepet. Lombrosznak a született gonosztevőkről szóló elméletét megdönti és ő volt, aki elsőnek kimutatta a Koch-féle tuberkulin betegségelméletét. És a megdöntött elméletek helyébe újakat, erősebbeket állított fel. Jellemzősére Du Bois Reymond, akivel együtt hallgatott nagy mesterüköt, Johannes Müllert, ezt mondotta:

— Egy férfi, aki beláthatatlan mézőn kifogyhatatlan természetességgel és fáradhatatlan munkaerővel alkot, kutató, megállapít, helyesbít, ellenőriz és össze foglal. Egy férfi, kinek a neve számtalan észleléshez, kísérlethez, elméleti gondolathoz van kötve és az egész világon mint egy utóór és átalakító és a mellett főlépítő és rendező feje ismeretes.

A Magyar Tudományos Akadémiának 1873 óta kültagja volt s Magyarországnak csak három évvel ezelőtt volt alkama arra, hogy körében ünneplhesse, amikor is az Erdélyi Szász Honismeretű Egyesület ötvenedik közgyűlésén nagytanulásgu szabadeloadást tartott.

1901. októberében ünnepelte 80-ik születésnapját Berlinben és ekkor a föld legelső tudósai siettek a német fővárosba, hogy hódolatukat kifejezzék az agy professzor iránt. Az új patológiai intézetben folyt le az ünnepek főpontja és akkor a 80 éves tudós közel kétórás előadást tartott a patológiai tudomány történetéről.

Virohow, mint ismeretes, az utolsó hónapokban folyvást betegeskedett s betegsége nemrég oly komoly fordulatot vett, hogy az orvosok lemondtak életéről. A mult hét végén azonban váratlanul jobban lett és Harsburgból hazautazott Berlinbe. Ott ismét ágyba döntötte betegsége, de azért, mint berlini levelezőnk táviratozza, még a mult éjjel sem gondolta senki, hogy halála oly közel van. Fia Virohow Hans délielőtt ott járt átjánál, de csakhamar ismét zavartott és közvetlenül atyjának halála előtt ismét elhívták. Virohow neje karjaiban esőndesen hunyt el, körülötte legközelebbi hozzátartozóitól.

Állások Keglevich számára.

— Jelenet. —

Egy ur: Hallom, Keglevich meggy.

Egy másik: Hallani én is hallom.

Az egyik: Ezuttal, ugy tudom, komolyan megy.

A másik: Ezt is hallani már egy esztendő óta.

Az egyik: Csak azt nem tudja a kormány, hogy mit csináljon vele. Hova tegye? Milyen állásra nevezze ki? Vagy milyen állást kreáljon számára.

A másik: En tudnék neki egy állást.

Az egyik: Milyet?

A másik: Nevezék ki például országos főfelügyelőnek. Legyen hivatása megfigyelni Magyarország klímáját.

Az egyik: Ez nem rossz. De jó volna vérkeringési ellenőrnek is.

A másik: Hát az micsoda?

Az egyik: Egész évben megfigyeli a vérkeringést és ahol valami zavart vesz észre, ott azonnal jelentést tesz.

A másik: Jó volna fumei épa-kormánybiztosnak is. Mindig, mikor megjelenik Fiumében a épa, ő odamegy és intézkedik.

Az egyik: Pompás volna vasuti váróterembiztosnak is.

A másik: Avagy országos köz-emésztési főfelügyelőnek. Ugyis annyi az országban az emésztési zavar, hogy borzasztó. Ilyen zavarokat mindig megakadályozhatna.

Az egyik: Avagy talán a tejkurákra vigyázhatna és fölvehetné az „állami fő-tejkurátor” címet?

A másik: Lehetsé. De az is lehetne, hogy megbizná az Őszszel Olaszországból érkező narancsok megvizsgálójává és így az „országos fő-zászlóalj-narancsnok” címet kaphatná.

Az egyik: Vagy bízzák rá az állatkerti elefántokat, intézkedjék velük és adják neki a „16-or-mányzó” címet.

A másik: Vagy Budapest utcáit és tereit bízzák rá, neki legyen gondja az űtözésre és nevezék fő- és székvárosi utca- és térparancsnoknak. . .

Az egyik: Vagy mindenki legyen kötelees neki titkos álmait elmondani és legyen ő az álomtitkár.

A másik: Vagy járjon az iskolákba és a miniszter megbízásából adjon hasznos tanácsokat minden osztálynak. Vagyis legyen miniszteri osztálytanácsos.

Az egyik: Hopp! Van egy ötletem!

A másik: Nos?

Az egyik: Nevezék ki a legfőbb semmittevőszék elnökévé . . . ez lesz a legjobb . . .

— o. —

FŐVÁROS

(*) A diákongresszus segélyösszege. Ma délelőtti küldöttségileg tisztelettel Halmos János polgármesternél az Egyetemek Kórházegyesületének s az Általános Egyetemi Segélyegyesületnek a vezetősége s önkérte, eszközölné ki, hogy a főváros hatósága részéről a diákongresszusra megszavazott 10 000 koronát juttassák a Diák-Ottthonnak, vagy az Egyetemek Kórházának, amely utóbbi ebben a hónapban kezd meg működését.

(*) Irgalmasok utcája. Szabó M. Ferenc azt az indítványt tette, hogy az Irgalmasok budai új kórháza mellett elvonuló névtelen utcát nevezzék el Irgalmasok-utcájának. A közéleti bizottság ma helyeslően fogadta az indítványt s javasolja, hogy ezt az ügyet tegyék át a közmunkák tanácsához.

SZÍNHÁZ, ZENE

** Vígsház. (Bemutató előadás.) Ha az első fecske a tavaszt, az első premier már az igazi színházi évadot jelenti s így a Vígsházak mai estje után voltaképpen már benne is vagyunk az igazi évadban. A Lipót-körutí vidám hajlék két udonsággal nyitotta meg premierje sorát: Albin Valabregue, a nálénk jól akkraditált francia bohózatírónak, Mandátum című háromfelvonásos bohózatával és egy másik francia szerzőnek, Tristan Bernard-nak A tolmács című egyfelvonásos vígjátékával. Ezuttal csakugyan a kevesebb a több: a kis egyfelvonásost elébe kell tennünk a háromfelvonásosnak. Tristan Bernard kis darabja, — mely két szökésben lévő ifju szerelmesnek a kis kalandját tárgyalja, amelybe egy angolul nem tudó angol tolmácsnak a révén kerül bele és végül megnyeri házaságához az apai beleegyezést, — rendkívül mulatságos színpadi apróság. A franciák mesterei az ilyen kacagató lever de rideau-knak s A tolmács a legjobbakat ijtájából való. A közönség jól üen kacagta is végig a kis vígjátékot, melyet B. Lenkei Hedvig, Góth, Tanay, Bárdi és Balassa ötletesen játszott végig. Az utóbbi olyan tökéletes angolul beszélt, hogy hallatára a nagy Irwing zöldült volna az irigységtől.

Valabregue bohózata, a Mandátum, azokat a tökélyfőket figurázza ki, akik minden áron a parlamentet akarják megdolgítani ostobaságukkal. Ez a fajta nálunk, az édes honi földön, nem éppen ritka s így a bohózatnak egy választási campagne idején nagy aktualitása lett volna. E nélkül az aktualitás nélkül a darab veszt a bohózat értékeiből s a terjedősség benyomását kelti. A darab komikumát inkább a szereplők játékában éveztek. Vendrei, aki a cretin-képviselőjelöltet egy léleismerhetetlen maskzban játszotta, nem egyszer kacagatott meg bennünk, de a mask eredetije nem igen fogja megköszönni neki, hogy ilyen módon népszerűsíti. S még csak nem is — saját darabjában! Kedvesek voltak Gassi Mariska és Nógrádi Jolán s rendkívül bájos volt Nikó Lina, a buta képviselőjelölt anyósa, mikor az élemedett hölgy szerelmi másodvirágzásában fellángol. A bohózat lelke Hegedűs volt, egy svihák szerepében, Boldog egy színész, akiből csak úgy árad ki az édes vidámság és a kacagató derű! A darabban még Fenyvesi Kazaliczky és Rónaszéki játszottak, aki ismét egy pompás kis epizódfigurát rajzolt elének egy követválasztási kortes szerepében.

A tolmácsot Góth Sándor, a Mandátumot Fái Béla illette át magyar talajra a rutinos színpadi emberek biztos kezével.

Mindkét darabban sok tapsot kaptak a szereplők, néhol nyílt jelenésekben is. (M.—s.)

** Népszínház. Mikor már nincs, vagy még nincs itt a színházi szezon, a Cigánybáró mindig észszebhozza a maga közönségét, amely gyönyörködni tud a nagy Strauss-operett zenéjében és Hegyi Aranka mindig művészi Szaffijában. Ma is halásan tapsolt a Népszínház szépségű közönsége a híres operett gyönyörű zene- és énekszámáinak és sok tappsal és kihívással adozott Hegyi Aranka igazi művészetének. A címszerepet teljes hatással ma is Kenedék énekelte, aki egy szép babékoszort is kapott tisztelőitől.

** Svihákok. A Tarka színpad deszkáin a mult szezonban a budapesti közönség egy nagyon szeretetreméltó, kedves talentumot tanult megismerni: a kis Kornai Bertát. Rövid idő alatt szubrettje lett az orfeumi magyar társulatnak, szeretet, taps fogadta minden föllepését s így szinte természetesen, hogy jogot formált rá a magyar színészet s így láttuk ma viszont Kornai Bertát a Svihákok Berta szerepében. Rági, bájos kvalitásai ma is érvényesültek: kedves megjelenés, kicsiny, de graciózus hang, nagy színpadi kézség, bátorság, csupa jeles tulajdonság, amelyek helyes vezetés és tanítás mellett csak diadalokat szerezhetnek az új szubretteseknek. Virág, taps, ünneplés fogadta; előlege a közönség jövőndő szeretetének s buzditás arra nézve, hogy a kezdő primadonna hivatását komolyan vegye s ne támaszkodjék szerencséjére, mely eddig mindig vele járt. A Magyar Színház nagyon kedves, szeretetreméltó erőt nyert Kornai Bertában s most csak rajta áll, hogy tanítsa s kellő gondot fordítson tehetsége fejlesztésére. A színház szépen megtelt.

** Kossuth-ünnep a Népszínházban. A Népszínház színpadán ma tartották meg a közeledd Kossuth-ünnepre írt alkalmi darabnak első próbáját. A történelmi korrajz címe Kossuth Lajos és ifju Bokor József műve, mely 7 képből fölfeleli a szabadságharc összes eseményeit. A kiválóan hatásos és költő színműben a Népszínház egész személyzete játszani fog.

** Az Operából. Az Operaház intendánsa Zöllner Bélát, a Nemzeti Színház buzgó írodavezetőjét az Operaház igazgatósági fogalmazójának helyettesítésére rendelte ki.

** Ledofsky Gizella bucsufelépésével. A Magyar Színház kedvelt művésznője, Ledofsky Gizella tudvalevőleg október hó 1-én megvált a Magyar Színháztól és a Népszínház tagjai sorába lép. Távozása előtt azonban sorra eljátszsa azokat a szerepeket, amelyekben legkiválóbb sikereit aratta. Ledofsky Gizella bucsufelépését már a jövő héten megkezdé s ezek során a színház főleventi Sziklai Kornélnak a Koldus és királyfi című operettjét. Az operetben, amely két esztendővel ezelőtt szép sikert aratott, Ledofsky Gizella a koldusfiat fogja játszani.

** Városligeti Szinkör. A Városligeti Szinkörben legközelebb színrekerül Kossuth című nagyhatású, látványos színművet az igazgatóság rendkívül igényes kiállításban hozza színre, Pakots József, a jeles fiatal író színműve a szabadságharc diósősségs korszakának izgalmas jelenetein kívül poétikus részletekben is bővelkedik. A nagysikerűnek ígérkező darab a következő hat hatásos képből áll: Veszélyben a haza. — Kossuth a táborban. — A debreczeni nagytemplomban. — A határ-csárda. — Az ország szélén. — Az öreg honvédek. Hónap, szombatban a Rip van Winkle kitűnő szereposztásban kerül színre a szinkörben.

** A Népszínház kínai látványossága. Faragó Jenő és Márkus Géza kínai tárgyú darabja, a Kin-Fu, mely a mult szezon egyik nagysikerű látványossága volt, hónap szombatban kerül színre a nyári szünet után először a Népszínházban, a fő női szerepekben Kápolnai Irénnel és Dóry Margittal. A címszerepet Szirmai játszsa.

** Vendégszereplés. Hónap, szombatban Sugár Arankának, a kolozsvári Nemzeti Színház primadonnájának vendégjátékául a Trubadour című opera kerül színre a Krisztinavárosi Szinkörben. Lecorát Sugár Aranka, Azaczenát F. Kállay Lujza, Manzirot Mihályfi Ernő, Luna grótot Környey és Fernandot Vajda fogják énekelni.

** Hangverseny. A tahi-tóttalusi nyaralók szombatban a tahi csárda helyiségében a toronyóra javára nagysikerű hangversenyt rendeztek. A következő díletánsok játszották megkapó ügyességgel és tudással: König Xandi, Unger Della, Römer Karola urhölgyek, Unger Béla, Kobitsék Gy. és Unger Ervin. A hangversenyt színeloadás követte. Előadták A miniszterelnök lánya című vígjátékot. A szereplők: Vajda Ilonka, Málnay Matild kisasszonyok, Kodiera Lajos, Horvát Altréd, Unger Ervin, Novák Andor és Demé Aladár, valamennyien megérdemelt tetszést arattak.

** Vidéki színészet. Szendrey Mihály jól szervezett társulatával augusztus hó 30-án nyitotta meg a pozsonyi színi idényt, és dacára az elviselhetetlen hőségnek, a közönség szép számban látogatja a szabatos előadásokat. A rendezés minden tekintetben dícséretes és csakis ennek köszönhető, hogy az előadások a vidéki színészet nivóját magasán tulszárnyalják.

MŰVÉSZET

□ A várbaár műtermel. A budai várbaár bolthelyiségei tudvalevőleg műtermekül szolgálnak. A király bőkezűségéből vagy husz szobrász élvez itt ingyen műtermel. Vannak köztük olyanok, akik már 7-8 esztendeje dolgoznak ott, s most egyszerre meg akarja őket gondatlan nyugalmukban háborítani a közoktatásügyi minisztérium, mely a régebben ott dolgozó művészeket fölszólította a kikötözésre, hogy

az ifjabb gárda is kaphasson ott helyet. A művészek azonban azon akadálással, hogy nem építhetnek maguknak műtermet, lépéseket tettek a közoktatásügyi minisztériumban, hogy hadd maradhassanak meg régi otthonukban. Azt hiszik, hogy a minisztérium intézkedése ebben a formában rideg, viszont a művészek kérése meg méltánytalan. A minisztérium adjon kissé hosszabb határidőt a régebben ott dolgozó szobrászoknak és festőknek, hogy azáltal alkalmas műterem után láthassanak; viszont a művészek urak gondolják meg, hogy a várbazárban egy a király jóvoltából adott ingyen műterem nem örök adomány. S ha ők nem tudnak maguknak műtermet építeni, hogy tudjanak a fiatal, de tehetséges művészek? Végre is ők, kiknek már elismert nevük van, s a művészi működésüknek is jobban látják eredményét, könnyebben találhatnak módokat és eszközöket, hogy másféle telephelynek, mint az ifjú gárda jelesebb tagjai, kiket éppen pályájuk kezdetén kell támogatni, ha egyébbel nem, hát ingyen műteremmel.

TUDOMÁNY, IRODALOM

○ **A Fétőz-Társaság** e hó 8-án (hétlőn) délután 4 órakor **Bartók Lajos** alelnök lakásán (Szentkirályi-utca 22.) sürgős és fontos ügyben érkezet tart. A titkár kéri a társaság tagjait, hogy ezen az érkezetleten minél nagyobb számban sziveskedjenek megjelenni.

○ **Szakközölyvek egyesülése.** A postálgyet szolgáló két szaklap a „Magyar Közlekedés” és a „Posta, Táviró-Szaklap” a mai napon egyesült illetve **Szentessy Gyulának**, az utóbbi lap tulajdonosának kezébe ment át. Az új lap „Magyar Közlekedés” címmel dr. **Koroda Pál**, **Szentessy Gyula**, a kiváló poeták és **Huszár József**, a jeles toltu szakiró szerkesztésében jelenik meg.

SPORT

○ **A kölni versenyek.** Közben ma délután kezdődött meg a nemzetközi löverseny-meeting. Az első napon a 20.000 márkás és 1600 méter távolságu **Preis von Rhein** volt a főntam, amelyben báró **Oppenheim Elirt** nevű hároméves kancája győzött igen könnyen 1 1/2 hosszal. A győztest **Clemson** lovagolta. Második lett a főtavert **Ecceia** (Hill), harmadik **Anne Marie** (Marin). Futottak még: **Michel**, **Mandanika**, **Voran**, **Heliodor**. Totalizátor: 10: 45. Helyrefogadások: I. 10: 12. II. 10: 11. III. 10: 12.

Nyiltér.

Tiller Mór és Társa Budapest, Váci-utca 35.

cs. és kir. udvari szállítók.

Egyéves önkéntesek részére a legolcsóbban és legelőnyösebben készíti az egyenruha felszerelést.

Egyéves önkéntesek részére küld díjtalanul árjegyzéket.

Egyéves önkéntesek részére sorozási és áthelyezési kérvénymintákat díjtalanul küld.

Egyéves önkéntesek részére minden katonai ügyben ad díjtalanul felvilágosítást.

Egyéves önkéntesek részére újabb kiadott Egyenruhazati Közlemények című könyvét díjtalanul küldi.

Diskrétt betegségek eloszlódnó gyógyító-intézet Budapest, Teréz-kört 44. I. emelet.

Dr. Mitzger Tivadar személyes vezetése alatt, nyitva egészen nap. Elismert kiváló gyógyhatású modern intézet ideg-, nem-, vérbetegségek és gyengeségi állapotok, impotencia gyökéres gyógyítására. Tapasztalt radikális és gyors eredményt folytán, honorarium teljes gyógyulás után ártatlan. Prospektus és levelekre írtatást díjmentesen küld az intézet.

(Az e rovat alatt közöltteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK

§§ **Sajtópör.** **Benedek Elek** megbizta ügyvédjét, hogy **Győrffy Gyula** országgyűlési képviselő ellen és a **Magyarország**, **Győrffynek** a nevezett lapban megjelent nyilatkozata miatt nevében sajtópört indítson.

§§ **A mohorai rablójlikosság.** **Balassagyarmat**-ról táviratozzák: Az itteni esküdtésék ma tárgyalta dr. **Kubinyi Lajos** elnöke alatt **Kada József** 20 esztendősi herenosiényi legény bünyűjét, aki ez év június 24-én **Fekete József** gyarmati péklegény kocsijára felkerekedett és Haláp község közelében, a mohorai kőkapunál a gyanútlan **Fekete Józsefet** orozva agyolította és 56 koronáját elrabolta. Dr. **Millassevics** Sándor királyi ügyész rablójlikosság miatt halálbüntetést kért a fiatal gyilkosra. Az esküdték **Kada Józsefet** rablójlikosságban mondták ki bűnösnek, mire a törvényszék életfogytiglani fogházra ítélte. Az ügyész megnyugodott az ítéletben, de a másfél semmisségi panaszokat élt. A tár-

galáson jelen volt **Kada József** édesatyja, **Kada Pál** is, aki azt vallotta, hogy a fia takarékos, rendes fiu volt, eddig még nem volt büntetve, de mindig betér- és banditörténeteket olvasott és ezek ka andajért lelkesült. Ladája mindig tele volt ilyen rémregényekkel.

§§ **A kadarkuti milliók.** Nagy Akos kadarkuti földbírtokos milliós végrendelet-hamisításával még aligha foglalkozhat az ősz folyamán a királyi tábla. A pöriratok, amelyek 35 kilogrammnyi súlyuk, most tanulmányozza **Kath Zsigmond** bíró, aki annak idején az ügy előadója lesz a tábla II. büntetőtanácsa előtt.

TÁVIRATOK

Róma, szeptember 5. Mint a Stefani-ügynökség **Mentonéből** jelenti, **Krüger** családjával együtt október 15-én érkezik oda és a Genua villában fog lakni. Ünnepe fogadására bizottság alakult.

Száva-Érd, szeptember 5. Itt a szerb cégláblakat leszakították és a szerbek ellen tüntettek. Utcai rendezvényeket is rendeztek.

Angol vezérek Berlinben.

Berlin, szeptember 5. Lord **Roberts**, **Brodrick** hadügyminiszter, továbbá **Kelly-Kenny**, **French** és **Jan Hamilton** tábornokok ma délelőtt ideérkeztek.

Berlin, szeptember 5. Lord **Roberts**, **Brodrick** hadügyminiszter, **French** tábornok és valamennyi angol tiszt, akiket Vilmos császár meghívott a hadgyakorlatokra, ma megérkeztek. Az álmomás alig volt közönség, mert az angol vendégek érkezésének ideje nem volt ismeretes. Az angol hadsereg küldöttéit Vilmos császár az odeszemlélti frankturti katonai gyakorlóterén fogja üdvözölni, hétlőn pedig udvari ebéd lesz Potsdamban az angol vendégek tiszteletére.

A franciaországi kulturharó.

Brest, szeptember 5. A landerneau St. Julien-penzionátus főnöknőjét hivatalosan értesítették, hogy Finistère megye prefektusa nem hajlandó a főnöknő kezében lévő dekrétumot jogérvényesnek elismerni s ennél fogva haladéktalanul újra ki fogják utasítani az apácaikat. Ez esetben az apácaikat, valamint a Société Civilt igazgatónakának tagjait letartóztatják. Brestbe viszik és megindítják ellenük a bírói eljárást.

A vitás tengerszem.

Zakopane, szeptember 5. A Tátra-egyesületnek a tengerszem melletti menházában, ahol a választott bíróság tagjait elhelyezték, közös vacsora volt, melynél az egylet alelnöke, **Ponikó** felköszöntőt mondott az idegen vendégeknek. **Winkler** elnök köszönetet mondott. **Kozlovski** képviselő Magyarországra, **Lehoczky** magyar választott bíró a lengyel-magyar barátság fenntartására mondott felköszöntőt. Számos idegen a szabadban hált a tengerszem partján, köztük a Zürichből meghítt **Becker** ezredes szakértő is. Reggel 7 órakor a választott bírák oszónak átkeltek a tengerszem túlsó partjára, ahonnan felmentek a fekete-tóhoz, a helyszíni szemle folytatása végett. A választott bírák valószínűleg ma este utaznak el.

Zakopane, szeptember 5. A tengerszemre vonatkozó perben a nyilvános tárgyalást szeptember 10-én reggel 9 órakor folytatják ismét Gracóban.

A boer vezérek Londonban.

London, szeptember 5. Három óra felé **Botha**, **De Wet** és **Delarey** boer tábornokok nyitott kocsiban a Downing-streetbe hajtottak a Chamberlainnal való összejövetelhez. A közönség élénken üdvözölte a tábornokokat, valamint **Chamberlain** is. Az értekezleten, mely két órán át tartott, jelen volt **Kitchener** viscount is.

A szabadkőművesek kongresszusa.

Genf, szeptember 6. A genfi **Alpine** nagypáholy helyiségében — mint Genf-ből táviratozzák — ma nyílt meg a nemzetközi szabadkőműves-kongresszus, amelyen az európai, amerikai, afrikai és ausztráliai összes szabadkőműves-páholyok képviselvék. A magyarországi szimbolikus nagypáholy is küldött képviselőt a kongresszusra, mely négy napig fog tartani.

Köszgadsági táviratok.

Hamburg, szeptember 5. A **Kömel** és **Elmhörst** féle nagy börtényár a kedvezőtlen üzleti viszonyok következtében beszüntette fizetését. A passzívák 1/2 milliő márkára ragnak.

New-York, szeptember 5. (Zárólap.) **Gyapot:** New Yorkban helyben (9 1/2) 9.—. Szept.-re 8.49. Decemberre: 8.40 (8.44). New-Orleansban helyben 8.3/4 (8.3/4). — **Petroleum:** Stand white New-Yorkban 7.20 (7.20). Stand white Philadelphianban 7.15 (7.15). Refined in Cases 8.50 (8.50). Credit Balances at Oil City 1.22 (1.22). — **Zsír:** Western steam 9.80 (9.85). Rohe és Brothers 9.90 (9.80). — **Tengeri irányzata szilárd.** — Szept.-re 68.3/4 (67.3/4). Októberre — (—). — Decemberre 48.3/4 (48.3/4).

Buza irányzata szilárd. — Piros ősi helyben 76.3/4 (76.3/4). Szept.-re 76.3/4 (75.3/4). Októberre — (—). Dec.-re 74.— (73.3/4). Májusra 75.3/4 (75.—). Gabona szállítási díja Liverpoolba 1.3/4 (1.3/4). — **Kávé:** fair Rio 7. sz. 5.3/4 (5.3/4). — Szept.-re 5.20 (5.20). Decemberre 5.35 (5.35). — **Liszt:** Spring Wheat clears 3.10 (3.05). — **Cukor:** 2.3/4 (2.3/4). — **Olj:** 27.22 (27.12). — **Réz:** 11.75—11.85. (11.40—11.60). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chiolego, szeptember 5. (Zárólap.) **Buza irányzata szilárd.** — Szept.-re 71.3/4 (71.3/4). — Okt.-re — (—). — **Tengeri irányzata szilárd.** — Szept.-re 59.— (58.3/4). — **Tengeri irányzata szilárd.** — Szept.-re 59.— (58.3/4). — **Zsír:** Okt.-re 9.77 (9.67). — Január 9.40 (9.32). — **Szalonna short clear** 10.20 (10.20). — **Sertészsír:** Okt.-re 16.97 (16.87). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK

† **Napoleon villája.** Alexandra angol királynőnek az a szándéka állítólag, hogy megszeresse Napoleon villáját Elba szigetén. Mikor két évvel ezelőt még mint walesi hercegnő Osborne nevű yachtján bejárta a Földközi-tengert, Elba szigetét is fölkereste és sokáig időzött a villában, amelyben Napoleon a lemondása után lakott. 1815 óta ez a történelmi nevezetességű épület ismétlen gazdát cserélt. Sokáig volt Denidoff hercege, aki óhaján tüzte ki, hogy pompás florencai palotájában Napoleon-ereklyéket gyűjtösson össze. Utóljára a villa Ubalo Tonielli kezébe került, aki a sziget egyik legzadagabb iparos. Tonielli aztán megmentette a házat az elpusztulástól, amennyiben alaposan restauráltatta és egy kis Napoleon-muzeumot rendezett be benne azokból a butorköböl, tárgyakból és képekből, amelyeket Napoleon látogat megérintett. Napoleon szobája éppen úgy maradt, mint amilyen állapotban 1815-ben volt. Ott látható Pauline Borghese hercegnőnek, Napoleon nővérének a arcképe.

† **Óriási meteor.** Nyugat-Mexikóban óriási meteor-követ fedeztek fel. Hogy mikor hullott le, azt már nem lehetett megállapítani, de a világűrben való pályáján pazar látványt kellett nyújtania, mert a sulya ezer mázsánál nagyobb, hossza több, mint tizenhárom láb. Rettenetes esetben hat méternyire mélyedt a földbe. Eredetileg ennek a tömegnek még nagyobbnak kellett lennie, mert körülötte kisebb törmelék is voltak. Az ilyen meteor, amikor lezuh, különben is robbanásoknak és esetleges elaprodásoknak van kitéve. Tudományos tekintetben rendkívül nagy az értéke ennek a meteoroknak, amely valószínűleg az Egyesült-Államok valamelyik muzeumba kerül. Egyéb-ként drága egy-kő ez már azért is, mert földedzetésének a helyétől a tengerparthoz való szállítása is több, mint tízezer forintba kerül.

† **Füttyszó a templomban.** A yankeeben azt a tulajdonságot emelik ki, hogy szereti a szoktatlan, a mezeszt. Arról már volt szó, hogy az Egyesült-Államokban sok miss általános bántulot kelt füttyművészetével, de eddigleg csak prófán alkalmazásban szerepelt ez a művészet. Most azonban egy fiatal hölgy, miss **Truax** olyan tökélyre vitte ezt a művészetet, hogy egy newyorki templomban az istentisztelet támogatására használják fel ritka képességét. reggeli istentiszteleten **Schumann** egy „álmodozat”, délután pedig **Faust**-ból a **Margit**-áriát fűtötte el. New-York előkelő társasága rajong a művészért, akiknek egyébként még sok szép tulajdonsága van, gyönyörű szopránhanggal is díszkedhetik, sok művészeti matinéban vesz részt. Miss **Truax**ot egy előkelő hölgy, **mistress Williams** vezette be a társaságba. Mikor fűtől a kisasszony, mindenki el van ragadtatva. Az emberi hangnak minden árnyalatát ki tudja fejezni a fűtűvel.

† **Jeges dejeuner-k.** A divat nemcsak a ruházatra, hanem az étkezésre is erősen kiterjeszti munkáját. Ime az idén megteremtette Párisban a jeges dejeuner-eket, amelyeket nagyon felkaptak. A modern reggeli csupa hideg, sőt jeges hűtött fogásból áll. Egy ilyen dejeunernek például ez volt a menüje: Jeges hűtött erős húslevés, amelyre hideg lazac következtet fagyos uborka-mártással. Nagyon hatásos volt a következő fogás: libamájpástétommal töltött báránysziv. Ma, d lehűtött spargna jött marhanyalval, végül jeges anchowis-krem. A terem, amelyben ez az eredeti lakoma végbe ment, havas draperiákkal és virággal, dísznövényekkel volt ékesítve. Az asztalon is virág s kristálymedencékben, hűs vízben, aranyhalacska.

KÖZGAZDASÁG

Ipar és kereskedelem.

Vasuti szövetséget. Essenből jelentik: A rajnavesztáliai osztrák-magyar vasúti szövetséget az évi értekezletét *Evühl* osztrák vasúti miniszteri kormánytanácsos elnöke mellett a hó első napjaiban Essenben tartotta meg. A résztvevő vasúti szakértők, akiknek sorában a magyar királyi államvasutakat *Alcay* János felügyelő, a kassa-oderbergi vasutat pedig *Szekula* Gyula felügyelő képviselte, *Vogelsang* titkos tanácsos, az esseni porosz királyi vasutagazgatóság elnöke s dr. *Laury* íokormánytanácsos vezetésével megtekintették a világhírű esseni ipartelepeket és bányákat. *Krupp* Frigyes titkos tanácsos előzenyessége folytán az értekezlet tagjai az idegeneknek rendszerint nehezen hozzáférhető *Krupp*-féle vas- és acélokohókat, valamint az ágyúöntődét, a világ legnagyobb ilyféle gyáránt is behatóan megtekintették. A látogatókhoz *Hegyeshalmi* Lajos kereskedelmi minisztériumi osztálytanácsos és *Edvi-Ilés* m. kir. központi ipar-elügyelő, továbbá *Veith* Béla, az osztrák-magyar államvasutársaság magyarországi vasgyárainak vezérigazgatója és *László* Pál megyeyemi tanár is csatlakozott. *Krupp* titkos tanácsos látogatói tiszteletére a látogatás estéjén fényes vacsorát, másnap nagy ebédet adott a csakis vendégei részére fenntartott és az „ágyukirály”-hoz méltó tejedelmi pompával berendezett „Essener Hof”-ban. Az értekezlet befejezése után a résztvevők átrándultak a szomszédos *Düsseldorfi*-ba, ahol ez időben *Láng* Lajos kereskedelemügyi miniszter több miniszteri főosztályosával tanulmányozta a német nemzeti ipari és iparművészeti kiállítást. Ugyanekkor számos előkelő magyar vendég időzött *Düsseldorfi*-ban, többek között dr. *Neményi* Ambrus országgyűlési képviselő, *Lánczy* Leó udvari tanácsos, *Hatvani-Deutsch* Sándor, *Weisz* Fülöp bankigazgató s még számosan.

A newyorki tőzsde. New-Yorkból jelentik szeptember 4-iki kezeit: Az értéktőzsde megnyitáskor az irányzat szabálytalan és gyöngye volt, mert a legutóbbi nagy ártolyamemelkedés aggodalmat keltett és mert a ring eladást végzett, a Philadelphia Reading-vasut részvényei hanyatlottak, mert a sztrájkra vonatkozó kedvező híreket nem erősítették meg. Később néhány speciális értékpapir, köztük az acéltrüsztpapírjai intervenciós vételekre emelkedtek. Az intervenciós célja az volt, hogy a piacot kedvezően befolyásolja és más papírok eladását megkönnyítse. A zárlat gyöngye. A részvényforgalom 1.110.000 darab.

Vasutak bevétele. Az Osztrák-Magyar Államvasutársaság bevétele augusztusban 53.680-81 korona (+14.535 korona). Helyreigazítási hibáért áprilisről 134-20 korona. A *Délvasutársaság* bevétele augusztusban 94.562-67 korona (+85-73 korona). Helyreigazítási hibáért áprilisről 251.463 korona.

Fizetésképtelenségek. A bécsi *Creditoren-Verein* a következő fizetésképtelenségeket jelenti: *Pollak* Soma Utóda-cég *Nagy-Szalonta*, *Kassai* Testvérek-cég *Nagy-Kaniza*, *Kapamadia* A. S.-cég kereskedő *Pancsova*, *Hudec* Antal szabó *Schlan*.

Szécsárak. A kontingens nyersszesz ára *Budapest*-penzben 39,— korona, áruban 39.50 korona. — *Bécsben* a kontingentált készáru 40,— korona pénzben, 40.40 korona áruban.

Vásárosarnok. (Vámos és Bruszt hatósági közvetítők üzleti jelentése.) A mai betivásár iorgalma minden tekintetben kielégítő leolvasó volt, a hozatalok nagyok, de a vételkedv is élénk volt. A mai nagybani jegyzések: *Huszáék*: Vidéki marhavás eleje 62—72, hátulja 72—94 korona 100 kilónként. Öt sertések szalonnával együtt 1.04—1.10 fillér kilónként. *Tojás* iránt az érdeklődés megcsappant és az árak az utóbbi napokban hanyatlottak. Ma I. rendű telt tojás 60—62, apadt 55—57, törött 38—40 koronát jegyzett eredeti ládánként. *Tejtermékekben* nagyon lanyha az üzlet, az árak napról-napra hanyatlanak. Ma I-ső rendű teavaj 1.70—2,—, jó friss főzövaj 1.40—1.50 koronát jegyzett kilónként minőség szerint. *Vadfelékből* a hozatalok kicsinyek, miért is a piacra kerülő áru nagyon jó árakon adható el és a ajánlatos az összes vadfelék lehetősége mennyiségben való rendszeres szállítása. Ma nagy nyulak drája 2.80—3,—, süldők 1.80—2,—, igoly pária 1.80—2,—, fácán pária 4.50—5,— koronával kelt el. — *Gyümölcsökben* rendkívül élénk és mozgalmas üzlet folyik, ma mézes teher szőlő 28—30, málen 24—30 chasselas 36—50, oportó 29—30, passatutti 50—60 fillérral kelt el kilónként minőség szerint.

Borjavásár. 1902. évi szeptember hó 5-én. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvény-társaságtól.) Felhajtás: *Belsődi* élő borju 606 drb, leölt borju — db, *Bécsi* borju — db, — db, nővendékmárha — darab, bárány élő — darab, leölt bárány — darab, *Arjegyések*. — *Belsődi* élő borju I. rendű 90—104 l-ig, kivételek —, II. rendű élő borjúkért 80—88 l-ig, I. kilónként, leölt borju I. r. — l-ig, II. r. — l-ig, 1-től — l-ig, kivét. I. kilónként levonás nélkül. *Rugott* borjúkért 40—60 l-ig. *Nővendékmárha* — l-től — l-ig, I. r. — l-ig, középmínőségű — l-ig, alarendelt — l-ig, I. kilónként. *Bárány* élő — k, leölt bárány — k, kivételek ár — k-ig páronként. — Irányzat szilárd, az árak 10 fillérral kgrkint javultak.

Sertéskonsumvásár. (A székeslővárosi sertés-vásár és közvágóhid intézősége.) Szeptember 5-én. Felhajtás: *Zsirsertés*, egy mint öreg I. rendű 850 kilogramm telti — darab, II. rendű 280—350 kilogramm — darab, kanló — darab, silány — darab, fiatal nehéz 300 kilogramm telti — darab, közép 220—300 kilogramm — darab, könnyű 220 kilogramm — darab, süldő — darab, malac — kilogramm — darab. *Osszesen* — darab. *Hussertés* ugymint: nehéz 800 kilogramm telti — darab, könnyű 140—300 kilogramm — darab, süldő — darab, malac 40 kilogramm — darab. *Osszesen* — darab. *Felhajtás* összesen 1629 darab. *Előző napi* maradvány 375 darab, *összesen* 2084 darab. *Eladatot* 498 darab. *Maradvány* 506 darab. A vásár irányzata élénk. — Következő árak jegyzettek: *Zsirsertés*: Öreg I. rendű 350 kilogramm telti 90— fillérig, II. rendű 280—350 kilogramm 82—86 fillérig, kanló

— fillérig, silány — fillérig, fiatal nehéz 300 kilogramm telti 88—94 fillérig, fiatal közép 220—300 kilogramm 86—94 fillérig, fiatal könnyű 220 kilogramm 74—86 fillérig, süldő 56—62 fillérig; malac — fillérig. *Hussertés*: Nehéz 800 kilogramm telti — fillérig, könnyű 140—300 kilogramm — fillérig, süldő — fillérig, malac 40 kilogramm — fillérig, kilogrammonként, élőszulban.

A budapesti gabonátőzsde.

Budapest, szeptember 5.

Lanyha irányzat mellett 85.000 métermázs buza került a forgalomba 2 1/2—5 fillérral alacsonyabb árrakon. Selejtelesebb és sárga áru iránt volt némi érdeklődés.

Rozsban és zabban nem változtak az árak. Tengeriben tartott volt az irányzat.

Eladott:
Buza, Tiszavidéki: 1000 mm. 80 k. 7 K. 62 1/2 f. 500 mm. 80 k. 7 K. 60 f., 200 mm. 81-5 k. 7 K. 60 f., 400 mm. 81-5 k. 7 K. 48 f., 100 mm. 81-5 k. 7 K. 42 1/2 f., 200 mm. 81 k. 7 K. 45 f., 300 mm. 81 k. 7 K. 52 1/2 f., 100 mm. 81 k. 7 K. 42 1/2 f., 100 mm. 81 k. 7 K. 50 f., 300 mm. 81 k. 7 K. 50 f., 100 mm. 81 k. 7 K. 50 f., 100 mm. 82 k. 7 K. 45 f., 600 mm. 81 k. 7 K. 42 1/2 f., 200 mm. 81 k. 7 K. 50 f., 100 mm. 81 k. 7 K. 45 f., 200 mm. 81 k. 7 K. 40 f., 600 mm. 80-5 k. 7 K. 40 f., 500 mm. 80-5 k. 7 K. 40 f., felső, 100 mm. 81 k. 7 K. 45 f., 100 mm. 80-5 k. 7 K. 25 f., kevert, 200 mm. 80 k. 7 K. 15 f., 300 mm. 80 k. 7 K. 40 f., 200 mm. 80-5 k. 7 K. 25 f., 200 mm. 80 k. 7 K. 15 f., 200 mm. 80 k. 7 K. 15 f., 300 mm. 80 k. 7 K. 41 f., 200 mm. 80-5 k. 7 K. 40 f., 300 mm. 80 k. 7 K. 40 f., 100 mm. 80 k. 7 K. 05 f., 300 mm. 80 k. 7 K. 05 f., 100 mm. 80 k. 6 K. 80 f., 100 mm. 79-5 k. 7 K. 15 f., 100 mm. 79-5 k. 7 K. 10 f., 100 mm. 79 k. 6 K. 90 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 25 f., 150 mm. 78 k. 6 K. 25 f.

Festmegevidéki: 100 mm. 82 k. 7 K. 59 f., 100 mm. 81 k. 7 K. 10 f., 1200 mm. 81 k. 7 K. 15 f., sárga, 100 mm. 80-5 k. 7 K. 05 f., 100 mm. 80 k. 7 K. 05 f., 300 mm. 80 k. 7 K. 25 f., 500 mm. 80 k. 7 K. 12 1/2 f., sárga, 400 mm. 80 k. 7 K. 10 f., sárga, 1400 mm. 80 k. 6 K. 90 f., 500 mm. 80 k. 7 K. 10 f., 300 mm. 80 k. 7 K. 10 f., 500 mm. 80 k. 7 K. 15 f., 350 mm. 80 k. 6 K. 85 f., 100 mm. 80-7 k. 7 K. 15 f., 100 mm. 79-5 k. 7 K. 15 f., 400 mm. 80-5 k. 6 K. 90 f., 100 mm. 79-5 k. 6 K. 85 f., 100 mm. 79-5 k. 7 K. 15 f., 100 mm. 79-5 k. 7 K. 05 f., 200 mm. 79-5 k. 7 K. 05 f., 200 mm. 80 k. 7 K. 05 f., 1000 mm. 79 k. 7 K. 80 f., 150 mm. 79 k. 6 K. 90 f., 300 mm. 78 k. 7 K. 10 f., mind sárga, 100 mm. 78 k. 6 K. 40 f., üszkös. 100 mm. 77-5 k. 6 K. 55 f., üszkös.

Hartai: 1400 mm. 78 k. 7 K. 10 f.
Kaloccai: 2075 mm. 78 k. 7 K. 10 f.
Bánási: 6000 mm. 79 k. 7 K. — f.
Bácskai: 400 mm. 78 k. 7 K. 15 f.
Pádei: 4550 mm. 78-5 k. 7 K. — f.
Szénnádi: 2000 mm. 78-5 k. 7 K. — f.
Mitrovcazi: 2700 mm. 77 k. 6 K. 70 f., 100 mm. 76 k. 70 f., rozsos.
Mind három hónapra.
Rosz: 200 mm. 6 K. 17 1/2 f., 200 mm. 6 K. 15 f., 500 mm. 6 K. 12 1/2 f., 100 mm. 6 K. 07 1/2 f., 100 mm. 6 K. 05 f., 100 mm. 6 K. 02 1/2 f., 100 mm. 6 K. 05 f.,

REGÉNY SZEGÉNY EMBEREK.

(Foma Gorgyjev).

Írta: GORKIJ MAXIM.

Fomának elakadt a lélekzete. Vadul forogtak szemei. Hallgatott s nem tudta, mivel viszonozza a rettenetes sértést. De a hosszú ember röhögött s úgy elfordította színtelen, nagy szeméit, mint az állat:

— Tökfilkő! Te akarsz tiszteletet mitőlünk? Megérdemelted-e? Ki vagy te? Részeges vagy, az apád pénzt pusztított. Vad vagy! Büszke lehetnél rá, hogy iszom a poharadból. Büszke lehetnél rá, hogy velem, a művészzel, az onzetlen művészzel egy asztalnál ülhetsz. Ebben a pohárban szantálfa és szirup van összekeverve burnótal s te azt hiszed, hogy tengerentúli bor. Ez a jele a te vadságodnak s tökféjüségnek.

— Oh te betörő! — ordított Foma s a művészre rohant. De megfogták s nem eresztették. Miközben ide-oda próbálta taszigálni az embereket, kénytelen volt meghallgatni mindazt, amit ez a seprőformájú ember hangosan mondott:

— Kopott rubeleiből egypárat kibabáltál ezek között az emberek között s most hősnek tartod magadat. Te kétszeres tolvaj vagy: ellopott a rubeleket s most, egy pár kopekért köszönetet is akarsz lopni. Én nálam azonban hiába várod! En, aki egész életemet a bűn lealcázásának szenteltem, előtted állok most s bátran szemembe mondom: Ostoba, tökfőlkő vagy, mert túlságosan gazdag vagy! Ez a bölcsesség: Minden gazdag ember koldus. Így szolgálja Rimszkij Kannibalskij kuplénekese az igazságot.

Foma most nyugodtan állt már az emberek között s szinte szívta magába a kuplé-énekes mennydörgő szavát. Ugy érezte, mintha egy be-

teg testrészt vakarnák s ezáltal enyhülnének fájdalmai. A jelenlévők izgatottak lettek, némelyik meg akarta akasztani a kuplé-énekest a beszédeben mások Fomat akarták elhurcolni. De Foma csendesen tolt el őket magától, miközben érezte, hogy miként marja testét-lelkét a lealcázás, melynek részese lett. Lelkét egyre erősebben esiklandozta a fájdalom, Rimszkij pedig, akit szavainak büntetlen volta egyre jobban megrészegített, így folytatta:

— Azt hiszed, hogy te vagy az élet ura? Nem! Te a rubel aljas szolgája vagy!

Valaki nagyot esuklott s mivel ez bosszantotta, hangosan így szól:

— Az ördög vigyen...

Egy borotvált képi, körév arcu emberben nagy szánalom ébredt Foma iránt, vagy unta már ezt a jelenetet s miközben a kezével hadonázott, így szól:

— Uraim! Hagyjuk ezt! Ez igazságtalanság! Mindnyájan bünösök vagyunk! Mindnyájan. Kivétel nélkül. Higgyék meg nekem.

— Beszélj csak — mondta Foma. Mondj el mindent! Nem bántalak.

A falakon függő képek visszatükrözték a terem közepén álló csoportokat s a tükröképeken még sokkal aljassabbnak tüntek föl, mint amiknek valósággal voltak.

— Nem beszélék — kiáltotta a kuplé-énekes. Nem akarom az igazság és haragom gyöngyeit rád szórni...

Méltóságosan emelte föl fejét s tragikus léptekkel ment az ajtóig.

— Hazudsz! — mondta Foma s rá akart rohenni. Várj! Földühösítettél, most csillapítsd le!

Megfogták, körülvetették, rákiáltottak, de ő mindenkit föltáztott s úgy rohant előre. Ha rohansáiban akadályba ütközött, egy kissé megnyugodott, de egyre élt benne a vad vagy, hogy mindent félrelökjön, ami útjában áll. Mikor az utcára ért, már lecsillapodott haragja. A gyalogjárón állt, az utcát nézte s szégyenkezve gondolta:

— Hogy is engedhettem meg ennek a seprőnek, hogy apámat tolvajnak nevezze?

Körültette sötét volt minden s esőnd. A hold hidegen süttött s könnyű, kizőzanító szél fujt. Foma a szélnek fordította arcát, gyors lépésben ment a szél ellenébe, miközben félénken tekintett körül, mert félt, hogy valaki követi őt. Megértette, hogy nagyon mélyre sülyedt ez emberek szemében. Ment s arra gondolt, hogy mi lett belőle. Egy csavargó megbélyegezte s ő, a tekintélyes kecskedő fia, egy szót sem tudott felelni a lealcázó szavakra...

— Ugy kell nekem! — gondolta Foma szomorúan. Megérdemeltém. Nem szabad megfélemlenie az embereket önmagáról... De én magam kerestem... most meg kell nyugodnom.

Nagyon sajnálta önmagát. Járt-kelt az utcákon s valami megnyugvást keresett. De lelkében minden üres volt s csak a szive dobogott. Szinte álmában érkezett a folyóhoz, leült ott a parton heverő gerendákra s a sötét, esőndes vizet nézegette, amely finom hullámgyűrűket vetett. A széles, hatalmas folyam esőndesen folyt tovább s óriási terhet cipelt a málán. Telistele volt fekete hajókkal, a jelző tüzek és a csillagok tükröződtek benne, apró, könnyű hullámok siettek halk csobogással a part felé s Foma lábaihoz. Fomat az egyedülálló érzése kinozta...

— Istenem — gondolta s bánatosan nézett az ég felé. Milyen szerencsétlen vagyok... Semmi sincs bennem... Az Isten nem adott semmit... Miért kell ilyennek lennem? Oh, édes Istenem!

Mikor Istenre gondolt, megkönnyebbült, a magány enyhített fájdalmán, tele tüdővel lélezett s szóltalanul beszélgetni kezdett Istennel:

— Oh Istenem... Sok ember van, aki semmire sem ért, de azt hiszi, hogy mindent tud s azért él olyan könnyen. És én nem tudom igazolni magam. Most éjszaka van... egyedül vagyok s nem mehetek sehova. Nincs beszélni valóm senkivel... nem szeretek senkit.

(Folytatása következik.)

100 mm. 6 K. 07 1/2 f., 200 mm. 6 K. 12 1/2 f., 300 mm. 6 K. — f.

Árpa: 200 mm. 5 K. 25 f., 500 mm. 5 K. 20 f., Zab: 100 mm. 5 K. 70 f., 100 mm. 5 K. 50 f.

Késcsapadékos mellett.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktőzsde s-akái szerint késcsapadékos 50 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

Table with columns for 'Kilógramm ára' and 'Kilógramm ára' with sub-columns for 'K-100' and 'K-10'. Rows include Tiszavidéki, Fehérmegyei, Pestvidéki, Bányási, and Écskei.

Table titled 'Egyéb gabonafélék' with columns for 'Kilógramm ára' and 'Kilógramm ára' with sub-columns for 'K-100' and 'K-10'. Rows include Rozs, Árpa, Zab, and Repce.

A határidőnket folyamán a következő kötések lettek:

Table listing market prices for various goods like Októberi buza 1902., Áprilisi buza 1903., Októberi rozs 1902., etc.

Déli egy óraker a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Table listing market prices for goods like Októberi buza 1902., Áprilisi buza 1903., Októberi rozs 1902., etc.

Délután fél 5 óraker zárul:

Table listing market prices for goods like Buza októberre 1902., Áprilisi buza 1903., Októberi rozs 1902., etc.

A budapesti értéktőzsde.

Magas külföldi árfolyamok és a kiegyezési tárgyalások menetéről terjesztett kedvező hírek alapján az előződsde igen szilárd irányzatot követelt.

Előződsde. Osztrák hitelrészvény 991,25—694.— Magyar hitelrészvény 739.—740,75. Leszámlitólbank részvény 470.— Jelzálogbank-részvény 431,50—432,50 korona. Államvasuti részvény 726,75—728,50. Közúti Vaspálya részvény 637,50—638.— Déli vasut 78,50—78,50. Koronajáradék 9805.—9816.— korona.

A déli tőzsdén a következő értékekben volt forgalom: Koronajáradék 98,05—98,12 1/2 százalék. Magyar Hitelbank részvény 739,50—741.— Ipar és Kereskedelmi bank részvény 32.—33.— Jelzálogbank részvény 432,50—433,75. Leszámlitólbank részvény 469,50—470,25. Osztrák hitelrészvény 692,50—693,25. Rimamurányi vasúti részvény 502.—503,50. Közúti Vaspálya részvény 639.—641.— Városi villamos vasut részvény 386.—387.— Déli vasut részvény 77.—78.— Államvasuti részvény 726,25—727.— korona.

A 4 órai zárlatok maradt:

Osztrák hitelrészvény 691,50. Magyar hitelrészvény 738,50. Leszámlitólbank részvény 469,50. Rimamurányi vasúti részvény 502.— Osztrák-Magyar államvasuti részvény 725,50. Közúti vasut részvény 640.— Villamos vasut részvény 386.— korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terménytőzsdeben a szezonoszerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következők ár-folyamokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag: incerna magyar — korona, vörös aprószemű — korona, vörös erdőyi — korona, vörös bányási — korona, középszemű — korona, nagyszemű — korona. Disznósír: budapesti 70,50—71.— korona, vidéki — korona Táblaszalom: —

légészárított vidéki — korona. városi 4 darabos 61.—61,50. korona, 8 darabos 68.—68,50. korona. Istólt — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 10,25—10,75. korona. 120 darabos — korona. 100 darabos 13,75—14.— korona, 85 darabos 18,75—19.— korona. azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 9,25—9,50. korona. 100 darabos 13,50—13,75. korona. 85 darabos 18.—18,25. korona. Szilva: slávoniai 16,25—16,75. korona, szerbiai 14.—14,50. korona, azonnal való szállításra.

A bécsi gabonatőzsde.

Bécs, szeptember 5. (A Budapesti Napló telefon-jelentése.) Mind a két piacon ma is nagy volt a csönd. A készáru-forgalomban buza vásárlás felé hajlott, azonban a vásárlók 5—10 fillérel kevesebbet ígértek, a telejdonosok pedig csak 34 1/2 fillért engedtek. Rozs üzletellen, árpa iránt pedig nem mutatkozott érdeklődés. Zab és tengeri ára tartott és nem változott. Határidőkre az ízet nagyon csekély.

Buza őszre 6,91—6,94, zab őszre 5,77, buza tavaszra 7,25—7,26, rozs őszre 6,27—6,28, rozs tavaszra 6,40—6,50, tengeri szeptember-októberre 5,64—5,66, repce augusztus-szeptemberre 10,05—10,75 korona.

A tőzsde valamivel szilárdabban zárult. Buza őszre 6,96, rozs őszre 6,29, tengeri szeptember-októberre 5,65—5,67 korona.

A bécsi értéktőzsde.

Az előződsdén szilárd volt az irányzat, amennyiben az összes papirokban áremelkedés volt konstatalható.

A déli tőzsdén tartott a szilárd irányzat. Zárlatok gyöngült az irányzat.

Bécs, szeptember 6. (Magyar értekek zárlatai.) 4 1/2%-os aranyjáradék 121,05. Izsai és szegedi kölcsön sorsjegy 163,15. Magyar vasúti kölcsön ezüstben —. Magyar keleti vasúti állami kötvény —. Magyar leszámítók- és pénztárlóbank 468.—. Rimamurányi vasút részvény 503.—. Magyar koronajáradék 98,05. 4 1/2%-os Magyar földhitelbank, kötvény 97,65. Magyar hitelbank részvény 735,50. Magyar nyeregményi kölcsön sorsjegy 204,50. Kassa-oderbergi vasúti részvény 378,75. Magyar keres. bank 2605. Magyar kukoripar —.

Bécs, szeptember 5. (Osztrák értekek zárlatai.) 4 1/2%-os papírjáradék 101,35. 4 1/2%-os osztr. aranyjáradék 121,50. 1800-os sorsjegy 152.—. Osztrák hitelrészvény 428.—. Angol-osztrák bank —. Bécsi bankeszközlet 459.—. Osztrák-magyar bank 1598. Déli vasut 76,50. Dunagőzhajózási részvény 948.—. Dohányrészvény 314.—. Csevári és királyi arany 11,34. Német bankváltók 117,05. 4 1/2%-os ezüst járadék 105,75. Osztrák koronajáradék 100,15. 1804-iki sorsjegy 250.—. Osztrák hitelintézet részvény 91,50. Unionbank 541,50. Osztrák Länderbank 425.—. Osztrák-magyar Államvasut 74,50. Elbavölgyi vasut 470,50. Alpeai bányarészvény 372,50. 26 frank. arany 18,07. Londoni váltóár 239,75. Bécsi Tramway Ltt B. —. Bécsi Tramway Ltt A. —. Lipót kohó 368.—. Az irányzat nyomott.

Bécs, szeptember 5. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 691,50. Magyar hitelrészvény 738.—. Angol-Osztrák bank 279.—. Bécs. bank-egyesület 459,50. Union bank 642.—. Länderbank 425,50. Osztrák-magyar államvasut részvény 724,75. Déli vasut 76,50. Elbavölgyi vasut 471.—. Északnyugati vasut részvény —. Dohányrészvény 314.—. Rimamurányi vasúti 504.—. Alpeai bányarészvény 376.—. Májusi járadék 101,80. Magyar korona járadék 98,05. Török sorsjegyek 117,50. Német birodalmi márza 117,07—117,11. Napoleon'or —. Mérskelten gyöngült.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, szeptember 5. (Tőzsdéi tudósítás.) A párisi és newyorki tőzsde tegnapi gyöngységére a berlini tőzsde is eleinte gyöngye és egyenlőtlen volt. Bányáértékek nyomást gyakorolt a vaspánc állandóan csöndes helyzetéről szóló hivatalos düsseldorfi jelentés, ami realizációkra adott okot. Bankok szintén gyöngyebek, hitelrészvények szilárdak, járadékok gyöngyebek, csak magyar koronajáradék szilárd. Vasutak egyenlőttek. Kanada-Pacífico-részvények realizációkra nyomottak. Hajózási részvények gyöngyek. Török sorsjegyek emelkedtek. Zárlat után Nationalbank szilárd, állítólag azért, mert a posztban fopolgármester belépett a bank igazgatóságába. Magánaktámok 19 1/2%.

Berlin, szeptember 5. (Zárlati.) 4 1/2%-os papírjáradék 102,25. 4 1/2%-os osztrák aranyjáradék 102,25. Elbavölgyi vasut —. Magyar koronajáradék 98,75. Osztrák-magyar államvasut 156.—. Kassa-oderbergi vasut —. Bécsi váltóár 85,35. Magyar vasúti beruházási kölcsön —. Alpeai bányarészvény —. Disconto-Commanóit 188,60. Általános villamosági Edison 171,75. Geleisnerchem 171,50. Laura-kohó 201.—. 4 1/2%-os ezüstjáradék 102,10. 4 1/2%-os magyar aranyjáradék —. Osztrák hitelrészvény 217,90. Déli vasut 20,10. Károlyi Lajos vasut —. Orosz bankjegyek 216,75. 4 1/2%-os új orosz kölcsön 97,20. Török dohányrészvény —. Olasz járadék 100,60. Magyar hitelbank —. Dynamit Trusit 172,75. Harpeni 186,50. Az irányzat gyöngyebb.

Berlin, szeptember 5. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Ártályamok januára. Bécsi forgalom Osztrák hitelrészvény 217,80. Német bank —. Disconto 188,60. Berlini kereskedelmi bank —. Geleisnerchem 172,75. Harpeni 186,50. Laura-kohó 202,75. Osztrák-magyar államvasut 153,75. Déli vasut 20,10. Északnyugati vasut 216,70. Elbavölgyi vasut —. Orosz bankjegy készpénz —. Buschtchiradi —. Orosz bankjegy (Ultimo, Lombard) —.

Páris, szeptember 5. (Zárlati.) Osztrák-magyar államvasut 730.—. 4 1/2%-os osztrák aranyjáradék 105.—. Osztrák Länderbank —. 3 1/2%-os francia járadék 101,50. Ottomanbank 684.—. 3 1/2%-os francia járadék 101,90. Alpeai bányarészvény —. Déli vasut 91,50. 4 1/2%-os magyar aranyjáradék 103,75. Párisi bankrészvény 1075. Olasz járadék 102,95. Francia Trisztis járadék —. Osztrák földhitelintézet részvény —. Török dohányrészvény 342.—. Az irányzat szabálytalan.

Frankfurt, szeptember 5. (Zárlati.) 4 1/2%-os papírjáradék 102,30. 4 1/2%-os osztrák aranyjáradék 103,80. Magyar koronajáradék 98,70. Osztrák-magyar bank 114,20. Déli vasut 30,30. Elbavölgyi vasut —. Londoni váltóár 204,65

Bécsi bankeszközlet 117,30. Villamos részvény 116.—. 6 1/2%-os magyar aranykölcsön 87,60. 4 1/2%-os ezüstjáradék 102,20. 4 1/2%-os magyar aranyjáradék 102,35. Osztrák hitelrészvény 218,20. Osztrák-magyar államvasut 156,10. Északnyugati vasut —. Bécsi váltóár 82,75. Párisi váltóár 81,25. Unio bank —. Alpeai bányarészvény —. Az irányzat gyöngye.

Frankfurt, szeptember 6. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Ártályamok januára. Bécsi forgalom Osztrák hitelrészvény 217,80. Német bank —. Disconto 188,60. Berlini kereskedelmi bank —. Geleisnerchem 172,75. Harpeni 186,50. Laura-kohó 202,75. Olasz járadék —. Az irányzat szilárd.

Hamburg, szeptember 5. (Zárlati.) 4 1/2%-os ezüstjáradék 101,90. 1880. sorsjegy 153.—. Déli vasut 20.—. 4 1/2%-os osztrák aranyjáradék 103,60. Osztrák hitelrészvény 217,75. Osztrák-magyar államvasut 153,75. Olasz járadék 103,50. 4 1/2%-os magyar aranyjáradék 102.—. Az irányzat gyöngyebb.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Szeptember 5. A sertésüzlet irányzata: változatlan. A) Hízott sertések ára: I. A) Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogramm felüli súlyban) 104—106 fillérig. Árok közep (páronként 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Fiala nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 112—114 fillérig. Fiala közep (páronként 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 111—112 fillérig. Fiala könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — II. M a g y a r s z e d e i: Nehéz (páronként 230 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Közep (páronként 240—280 kilogramm súlyban) — fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — III. R o m á n i a i: Nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Közep (páronként 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — IV. R o m á n i a i e r s z e d e i (S t a c h): Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Fiala közep (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — V. S z e r b i a i: Nehéz (páronként 290 kilogramm felüli súlyban) 109—112 fillérig. Közep (páronként 240—280 kilogramm terjedő súlyban) 108—110 fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 106—108 fillérig.

Sertésüzlet szám 1902. szept. 3. napján volt készlet 45,837 darab. — 1902. szept. 4. napján felhajtatók 819 darab. 1902. szept. 4. napján elszállítottak 683 darab. 1902. szeptember 5. napjára maradt készletben 46,023 darab.

N a p i e n d.

Napár. Szombat, szeptember 6. — Római katolikus: Zakariás pr. — Protestáns: Zakariás, — Görög-orosz: (augusztus 24.) Entik. — Zsidó: Elul 4. Sabb. Sehosit. — Nap két: 5 óra 10 percek. — Nyugszak: 6 óra 14 percek. — Hold két: 9 óra 47 percek délelőtt. — Nyugszik: 8 óra 8 percek este.

A miniszter nem fogadnak. Nemzeti Szalon állandó kiállítása (Ferenciek-tere 9. sz.) d. e. 9 óratól este 6-ig. Belépjő 50 fillér. Nemzeti Múzeum. Képtár és néprajzi osztály (Csillag-utca 15. szám alatt). Nyitva van délelőtt 9 óratól délután 1 óráig.

Mezőgazdasági Múzeum (Kerepesi-ut 72. sz.) délelőtt 9-től 1 óráig.

A földművelésügyi múzeuma (Stefánia-ut 14.) nyitva d. e. 10—1-ig. Belépjő 1 korona.

Muzeumi könyvtár d. e. 9—1 óráig. Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9 óratól 12-ig d. u. 3—8-ig.

Mentőegyesület helyisége a Markó- és Solyom-utca sarkán, reggel 8 óratól este 6-ig.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtár és keleti mintázat. V. kerület Vác-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 2 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelmortörvénygyűjtés, továbbá háziipari kiállítás (melvolyan az üzletvezetéshez) árusításokat is eszközöl a városiipari part csarnokhoz nyitva: délelőtt 9 óratól 12 óráig és délután 3 óratól 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Vác-körút 32. szám alatt.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. — Budapest, szeptember 5.

A depresszió Észak-Európa felé vonult, a magas levegőnyomás pedig Keleten tartózkodik és magva a keleti tengeren van.

Európában az idő meleg; zivatarok esők előfordultak Francia- és Németországban, meg Skandináviában. Hazánkban meleg és tulnyomán derült idő uralkodik. Kihűlés: Még meleg és száraz idő várható, később az ország nyugati felében zivatarok valószínűk.

Viz állás.

Table showing water levels (Viz állás) for various locations like Dunán, Tiszaon, Balatonon, etc., with columns for 'Szept. 4.' and 'Szept. 5.'.

Minden eszo egyzesori beiktatasra nonpareille betukbol 4 fill. Vastagabb betukbol 8 filler.

Levelbeli tudakozdásra ingyen adunk felvilagositast, csak a valaszra szukseges belyegyet kell melkolteni. Tudakozdossanak a hirdetes szamat a kiadhivalatal mindig kozlenni kell.

Apró hirdetések

Apró hirdetések közzétételére... Minden eszo egyzesori beiktatasra nonpareille betukbol 4 fill. Vastagabb betukbol 8 filler.

Breuer növények

Breuer növények... Terés-körút 34. szám alatti.

Deutch Miksa

Deutch Miksa... Andrássy-ut 2. szám.

Eckstein Bernát

Eckstein Bernát... Terés-körút 34. szám alatti.

Engelmann Mór

Engelmann Mór... Terés-körút 34. szám alatti.

Franko Pál

Franko Pál... Terés-körút 34. szám alatti.

Fischer J. D.

Fischer J. D. ... Terés-körút 34. szám alatti.

Goldberger A. V.

Goldberger A. V. ... Terés-körút 34. szám alatti.

Göndler József

Göndler József ... Terés-körút 34. szám alatti.

Goldgruber Mór

Goldgruber Mór ... Terés-körút 34. szám alatti.

H. H. H. H.

H. H. H. H. ... Terés-körút 34. szám alatti.

Hausstein és Vogler

Hausstein és Vogler ... Terés-körút 34. szám alatti.

Jambri Kovács

Jambri Kovács ... Terés-körút 34. szám alatti.

Kernberg Rozália

Kernberg Rozália ... Terés-körút 34. szám alatti.

Leopold Gyula

Leopold Gyula ... Terés-körút 34. szám alatti.

Mosse Rudolf

Mosse Rudolf ... Terés-körút 34. szám alatti.

M. E. I. M. I.

M. E. I. M. I. ... Terés-körút 34. szám alatti.

Nemetsek A. J.

Nemetsek A. J. ... Terés-körút 34. szám alatti.

H. H. H. H.

H. H. H. H. ... Terés-körút 34. szám alatti.

M. H. H. H.

M. H. H. H. ... Terés-körút 34. szám alatti.

Rohonczi Ilona

Rohonczi Ilona ... Terés-körút 34. szám alatti.

Sikray Samu

Sikray Samu ... Terés-körút 34. szám alatti.

Sopronyi V.

Sopronyi V. ... Terés-körút 34. szám alatti.

Szántó Mór

Szántó Mór ... Terés-körút 34. szám alatti.

Schwarz József

Schwarz József ... Terés-körút 34. szám alatti.

Schwald Ferenc

Schwald Ferenc ... Terés-körút 34. szám alatti.

Tenczer Gyula

Tenczer Gyula ... Terés-körút 34. szám alatti.

Toldi Lajos

Toldi Lajos ... Terés-körút 34. szám alatti.

Weitzenfeld Jakab

Weitzenfeld Jakab ... Terés-körút 34. szám alatti.

Zipser és Kónig

Zipser és Kónig ... Terés-körút 34. szám alatti.

Házasság

Házasság... Terés-körút 34. szám alatti.

KERESLET.

KERESLET... Terés-körút 34. szám alatti.

Tanári állás

Tanári állás... Terés-körút 34. szám alatti.

KINÁLAT.

KINÁLAT... Terés-körút 34. szám alatti.

Fodrászok

Fodrászok... Terés-körút 34. szám alatti.

Szabók

Szabók... Terés-körút 34. szám alatti.

Egy ócska zongorát

Egy ócska zongorát... Terés-körút 34. szám alatti.

Egy fiatal

Egy fiatal... Terés-körút 34. szám alatti.

Intelligens

Intelligens... Terés-körút 34. szám alatti.

Singer-vargapórék

Singer-vargapórék... Terés-körút 34. szám alatti.

Gyönyörű szép

Gyönyörű szép... Terés-körút 34. szám alatti.

Élendő uriak.

Élendő uriak... Terés-körút 34. szám alatti.

Vidékek

Vidékek... Terés-körút 34. szám alatti.

Külföldről

Külföldről... Terés-körút 34. szám alatti.

Társnők keresek

Társnők keresek... Terés-körút 34. szám alatti.

Biztonsági felügyelőség

Biztonsági felügyelőség... Terés-körút 34. szám alatti.

Mindkét nembeli

Mindkét nembeli... Terés-körút 34. szám alatti.

Egy tanulószobai lap-eped

Egy tanulószobai lap-eped... Terés-körút 34. szám alatti.

Teljesen árva.

Teljesen árva... Terés-körút 34. szám alatti.

Magyar-német levelezés

Magyar-német levelezés... Terés-körút 34. szám alatti.

Cimbalom

Cimbalom... Terés-körút 34. szám alatti.

Házitanúknak

Házitanúknak... Terés-körút 34. szám alatti.

Korcsma és üzlet

Korcsma és üzlet... Terés-körút 34. szám alatti.

Két utcai szoba.

Két utcai szoba... Terés-körút 34. szám alatti.

Kerékpár

Kerékpár... Terés-körút 34. szám alatti.

Urasági butort

Urasági butort... Terés-körút 34. szám alatti.

Boroshordók

Boroshordók... Terés-körút 34. szám alatti.

Instruktorok

Instruktorok... Terés-körút 34. szám alatti.

Képzésznél

Képzésznél... Terés-körút 34. szám alatti.

Intelligens

Intelligens... Terés-körút 34. szám alatti.

Singer-vargapórék

Singer-vargapórék... Terés-körút 34. szám alatti.

Gyönyörű szép

Gyönyörű szép... Terés-körút 34. szám alatti.

Élendő uriak.

Élendő uriak... Terés-körút 34. szám alatti.

Vidékek

Vidékek... Terés-körút 34. szám alatti.

Külföldről

Külföldről... Terés-körút 34. szám alatti.

Vendéglő

Vendéglő... Terés-körút 34. szám alatti.

Kávéház

Kávéház... Terés-körút 34. szám alatti.

Hőviz

Hőviz... Terés-körút 34. szám alatti.

Jobb esáladás

Jobb esáladás... Terés-körút 34. szám alatti.

A Kossuth-ünnep

A Kossuth-ünnep... Terés-körút 34. szám alatti.

Fűszerkereskedés

Fűszerkereskedés... Terés-körút 34. szám alatti.

Szőnyegdíván

Szőnyegdíván... Terés-körút 34. szám alatti.

Cimbalom

Cimbalom... Terés-körút 34. szám alatti.

Házitanúknak

Házitanúknak... Terés-körút 34. szám alatti.

Korcsma és üzlet

Korcsma és üzlet... Terés-körút 34. szám alatti.

Két utcai szoba.

Két utcai szoba... Terés-körút 34. szám alatti.

Kerékpár

Kerékpár... Terés-körút 34. szám alatti.

Urasági butort

Urasági butort... Terés-körút 34. szám alatti.

Boroshordók

Boroshordók... Terés-körút 34. szám alatti.

Instruktorok

Instruktorok... Terés-körút 34. szám alatti.

Képzésznél

Képzésznél... Terés-körút 34. szám alatti.

Intelligens

Intelligens... Terés-körút 34. szám alatti.

Singer-vargapórék

Singer-vargapórék... Terés-körút 34. szám alatti.

Gyönyörű szép

Gyönyörű szép... Terés-körút 34. szám alatti.

Élendő uriak.

Élendő uriak... Terés-körút 34. szám alatti.

Vidékek

Vidékek... Terés-körút 34. szám alatti.

Külföldről

Külföldről... Terés-körút 34. szám alatti.

Kossuth képek

Kossuth képek... Terés-körút 34. szám alatti.

Fülöp Mihály

Fülöp Mihály... Terés-körút 34. szám alatti.

Hőviz

Hőviz... Terés-körút 34. szám alatti.

Jobb esáladás

Jobb esáladás... Terés-körút 34. szám alatti.

A Kossuth-ünnep

A Kossuth-ünnep... Terés-körút 34. szám alatti.

Fűszerkereskedés

Fűszerkereskedés... Terés-körút 34. szám alatti.

Szőnyegdíván

Szőnyegdíván... Terés-körút 34. szám alatti.

Cimbalom

Cimbalom... Terés-körút 34. szám alatti.

Házitanúknak

Házitanúknak... Terés-körút 34. szám alatti.

Korcsma és üzlet

Korcsma és üzlet... Terés-körút 34. szám alatti.

Két utcai szoba.

Két utcai szoba... Terés-körút 34. szám alatti.

Kerékpár

Kerékpár... Terés-körút 34. szám alatti.

Urasági butort

Urasági butort... Terés-körút 34. szám alatti.

Boroshordók

Boroshordók... Terés-körút 34. szám alatti.

Instruktorok

Instruktorok... Terés-körút 34. szám alatti.

Képzésznél

Képzésznél... Terés-körút 34. szám alatti.

Intelligens

Intelligens... Terés-körút 34. szám alatti.

Singer-vargapórék

Singer-vargapórék... Terés-körút 34. szám alatti.

Gyönyörű szép

Gyönyörű szép... Terés-körút 34. szám alatti.

Élendő uriak.

Élendő uriak... Terés-körút 34. szám alatti.

Vidékek

Vidékek... Terés-körút 34. szám alatti.

Külföldről

Külföldről... Terés-körút 34. szám alatti.

Mielőtt

Mielőtt... Terés-körút 34. szám alatti.

Butor

Butor... Terés-körút 34. szám alatti.

Csemegeszőlő

Csemegeszőlő... Terés-körút 34. szám alatti.

Ötezer liter víz

Ötezer liter víz... Terés-körút 34. szám alatti.

Butor

Butor... Terés-körút 34. szám alatti.

Butor

Butor... Terés-körút 34. szám alatti.

Butor

Butor... Terés-körút 34. szám alatti.

Butor

Butor... Terés-körút 34. szám alatti.

Butor

Butor... Terés-körút 34. szám alatti.

Butor

Butor... Terés-körút 34. szám alatti.

Butor

Butor... Terés-körút 34. szám alatti.

Butor

Butor... Terés-körút 34. szám alatti.

Butor

Butor... Terés-körút 34. szám alatti.

Butor

Butor... Terés-körút 34. szám alatti.

Butor

Butor... Terés-körút 34. szám alatti.

Butor

Butor... Terés-körút 34. szám alatti.

Butor

Butor... Terés-körút 34. szám alatti.

Butor

Butor... Terés-körút 34. szám alatti.

Butor

Butor... Terés-körút 34. szám alatti.

Butor

Butor... Terés-körút 34. szám alatti.

Butor

Butor... Terés-körút 34. szám alatti.

Butor

Butor... Terés-körút 34. szám alatti.

Butor

Butor... Terés-körút 34. szám alatti.

Butor